

કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના

1

ઈન્ટરનેટનો ઉપયોગ વધવાથી અનેક પ્રવૃત્તિઓ ઓનલાઈન બની છે. આપણે પોતાની કે કોઈ વસ્તુની માહિતી રજૂ કરવા માટે વેબપેજનો ઉપયોગ કરતા હોઈએ છીએ. વેબસાઈટનો મુલાકાતી પોતાની વિગતો દાખલ કરવા માટે HTML ફોર્મની મદદ લે છે. ફોર્મ મુલાકાતીની વિગતો દાખલ કરવા વિશે વધુ સંવાદન (interactivity) અને નિયંત્રણ પૂરાં પાડે છે. ઉદાહરણ તરીકે, જો તમે કોઈ વેબસાઈટ પર મેઈલ-એકાઉન્ટ ખોલવા કે નોંધણી કરાવવા ઇચ્છતા હો, તો તે માટે તમારે ફોર્મમાં તમારી અંગત વિગતો ભરવાની જરૂર પડે છે. ઉપયોગકર્તાના મેઈલ-એકાઉન્ટને ગોઠવવા માટે આ વિગતોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ત્યાર પછી વિનિયોગ (application) દ્વારા આ વિગતોનો સંગ્રહ કરવામાં આવે છે અને વેબસાઈટ પર નોંધાયેલા ઉપયોગકર્તાઓ વિશેની વિગતો મેળવવા માટે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

ફોર્મ એક સંગ્રાહક (container) છે, જેનો ઉપયોગ ઉપયોગકર્તા પાસેથી જુદા-જુદા પ્રકારની વિગતો મેળવવા માટે કરવામાં આવે છે. HTML ફોર્મમાં લેબલ (label), ચેકબોક્સ (checkbox), લખાણ ઉમેરવા માટેનું ક્ષેત્ર (text input field), રેડિયો-બટન (radio button), સબમિટ બટન (submit button), રિસેટ બટન (reset button) અને આવા અનેક ઘટકો ઉમેરવામાં આવે છે. આ ઘટકોનો ઉપયોગ ફોર્મમાં વિગતો દાખલ કરવા તથા વિગતોની યથાર્થતા ચકાસવા માટે પણ કરવામાં આવે છે. HTML ટેગનો ઉપયોગ કરી આપણે એક સરળ ફોર્મની રચના કરીશું, પરંતુ તે પહેલાં HTML ફોર્મની રચના કરવા માટે ઉપયોગી એવા ઘટકોની ચર્ચા કરીએ. આ ઘટકો નીચેના વિભાગમાં વર્ણવ્યા છે :

- ફોર્મ (Form)
- ઇનપુટ (Input)
- ટેક્સ્ટ-એરિયા (Text Area)
- સિલેક્ટ અને ઓપ્શન (Select and Option)

ફોર્મના ઘટકો (Form Elements)

HTML ફોર્મની રચના કરવા માટે form ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ફોર્મમાં સમાવિષ્ટ તમામ ઘટકોના સંગ્રાહક તરીકે તે કાર્ય કરે છે. આ ઘટકને અમલમાં મૂકવા માટે <form>... </form> ટેગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. નીચે form ઘટકનું ઉદાહરણ દર્શાવ્યું છે.

```
<form action="register.html" method="post">
```

```
.
```

```
.
```

નિવેશ-ઘટકો (input elements)

```
.
```

```
.
```

```
</form>
```

form ઘટક action અને method નામની બે લાક્ષણિકતાઓ (attributes)નો ઉપયોગ કરે છે. જ્યારે ફોર્મ સબમિટ કરવામાં આવે, ત્યારે તેની વિગતો ક્યા સ્થાને મોકલવી છે, તે સ્પષ્ટ કરવા માટે action લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ક્રિમત તરીકે તે ફાઈલનું નામ સ્વીકારે છે. ફોર્મમાં વિગતો ઉમેર્યા પછી જ્યારે ઉપયોગકર્તા સબમિટ બટન પર ક્લિક કરે છે, ત્યારે આ ફાઈલ ખોલવામાં આવે છે.

વિગતો મોકલતી વખતે method લાક્ષણિકતાના ઉપયોગ દ્વારા HTTP પદ્ધતિ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે. તે બે ક્રિમત સ્વીકારી શકે છે : GET અને POST. GET પદ્ધતિ ફોર્મમાંથી વિગતો મેળવી, તેને URLના અંતમાં ઉમેરી સર્વરને મોકલી આપે છે. આ પદ્ધતિ એક સમયે માત્ર મર્યાદિત માહિતી મોકલવાની અનુમતિ આપે છે. POST પદ્ધતિમાં વિગતોને HTTP ટ્રાન્ઝેક્શન દ્વારા બ્લોક સ્વરૂપે મોકલવામાં આવે છે. વિગતોને વિનંતીમાં સમાવીને મોકલવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિમાં વિગતોની લંબાઈ બાબતે કોઈ મર્યાદા નથી. method લાક્ષણિકતાની પૂર્વનિર્ધારિત ક્રિમત GET છે.

નિવેશ-ઘટક (Input Element)

ફોર્મમાં રેડિયો-બટન, ટેક્સ્ટબોક્સ અને ચેકબોક્સ જેવાં વિવિધ ક્ષેત્ર (field) ઉમેરવા માટે નિવેશ-ઘટકોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. <input></input> અથવા માત્ર <input> ટેગનો ઉપયોગ કરી આ ઘટક અમલમાં મૂકી શકાય છે. <input> ટેગનો ઉપયોગ type, name અને value જેવી લાક્ષણિકતાઓ સાથે કરવામાં આવે છે.

ફોર્મમાં ઉમેરવામાં આવનાર ફિલ્ડની સ્પષ્ટતા input ઘટક સાથે type લાક્ષણિકતા દ્વારા કરવામાં આવે છે. ફોર્મમાં આવેલા ફિલ્ડને નામ આપવા માટે name લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ફોર્મમાં ફિલ્ડને પૂર્વનિર્ધારિત ક્રિમત સાથે દર્શાવવા માટે value લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. કોષ્ટક 1.1માં આ લાક્ષણિકતાઓને તેના ઉપયોગ સાથે દર્શાવી છે.

Type	સમજૂતી	Example
Radio	ફોર્મમાં રેડિયો-બટનની રચના કરે છે. રેડિયો-બટનના જૂથમાંથી એક સમયે માત્ર કોઈ પણ એક રેડિયો-બટન પસંદ કરી શકાય છે. સામાન્ય રીતે વિકલ્પોનાં જૂથમાંથી એક વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે રેડિયો-બટનનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.	<INPUT TYPE = "radio" NAME = "var" VALUE = "txt">
Checkbox	ફોર્મમાં ચેકબોક્સની રચના કરે છે. એકસાથે એકથી વધુ ચેકબોક્સની પસંદગી શક્ય છે. આપેલ વિકલ્પોનાં જૂથમાં એકથી વધુ વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે ચેકબોક્સનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.	<INPUT TYPE="checkbox" NAME = "var" VALUE ="txt" >
Text	ફોર્મમાં લખાણ ઉમેરવા માટે ટેક્સ્ટ-ફિલ્ડની રચના કરે છે. ટેક્સ્ટ ફિલ્ડમાં ઉપયોગકર્તા ઈચ્છિત કોઈ પણ વિગતો ઉમેરી શકે છે.	<INPUT TYPE="text" NAME = "var" VALUE = "txt" >
Password	ફોર્મમાં પાસવર્ડ ફિલ્ડની રચના કરે છે. આ ફિલ્ડ ટેક્સ્ટ-ફિલ્ડ સમાન છે, પરંતુ તેમાં ઉમેરવામાં આવેલ અક્ષરો ઉપયોગકર્તા સમક્ષ દર્શાવવામાં આવતા નથી. તેને બદલે અક્ષરોનું અવાચ્ય સ્વરૂપમાં રૂપાંતરણ કરવામાં આવે છે.	<INPUT TYPE="password" NAME = "var" >
Submit	ફોર્મમાં સબમિટ બટનની રચના કરે છે. સબમિટ બટન પર ક્લિક કરવામાં આવે, ત્યારે ફોર્મમાં દાખલ કરવામાં આવેલ વિગતો ફોર્મ ઘટક સાથે ઉપયોગમાં લેવામાં આવેલ action લાક્ષણિકતાને આપવામાં આવેલ ફાઈલ તરફ મોકલવામાં આવે છે.	<INPUT TYPE="submit" VALUE = "label" >
Reset	ફોર્મમાં રિસેટ બટનની રચના કરે છે. રિસેટ બટન પર ક્લિક કરવાથી ફોર્મમાં દાખલ કરવામાં આવેલ વિગતો દૂર કરી ફોર્મને પૂર્વનિર્ધારિત ક્રિમતો સાથે દર્શાવવામાં આવે છે.	<INPUT TYPE = "reset" VALUE = "label" >

કોષ્ટક 1.1: input ટેગ સાથે ઉપયોગમાં લેવામાં આવતા type લાક્ષણિકતાની ક્રિમતો

ટેક્સ્ટ-એરિયા ઘટક (Textarea Element)

ટેક્સ્ટ-એરિયા ઘટક એકથી વધુ લીટીનું લખાણ નિવેશ કરવાની સુવિધા પૂરી પાડે છે. આ ઘટકનો અમલ કરવા માટે `<textarea>...</textarea>` ટેગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. તેમાં અમર્યાદિત અક્ષરો ઉમેરી શકાય છે. નોંધ (Comment), અહેવાલ (report) કે લાંબી સમજૂતી (long description) ઉમેરવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. ટેક્સ્ટ-એરિયા ઘટકનું કદ rows અને cols લાક્ષણિકતાઓ દ્વારા બદલી શકાય છે. ટેક્સ્ટ-એરિયામાં ઉપર કે નીચે ગયા (scroll) વિના જોઈ શકાય તેવી હરોળોની સંખ્યા નક્કી કરવા માટે rows લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ટેક્સ્ટ-એરિયામાં ડાબી કે જમણી બાજુ ગયા (scroll) વિના જોઈ શકાય તેવા સ્તંભની સંખ્યા નક્કી કરવા માટે cols લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ફોર્મમાં ટેક્સ્ટ-એરિયા ઉમેરવાની રીત નીચેનાં ઉદાહરણમાં દર્શાવી છે.

```
<form method="post" action="comment.html">
```

```
Input your comments: <br /> <textarea name="comments" rows="4" cols="20">
```

```
...Your comments here...
```

```
</textarea>
```

```
</form>
```

સિલેક્ટ અને ઓપ્શન ઘટક (Select and Option Element)

ફોર્મમાં ડ્રોપડાઉન યાદી (dropdown list) કે મેનુની રચના કરવા માટે select ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. મેનુમાં દર્શાવવામાં આવનાર ક્રિમતો ઉમેરવા માટે option ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ડ્રોપડાઉન મેનુની રચના કરવા માટે `<select>...</select>` ટેગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. મેનુના ઘટકોની રચના કરવા માટે `<option>...</option>` ટેગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. નીચેનું ઉદાહરણ select અને option ઘટકનો ઉપયોગ દર્શાવે છે.

```
<select>
```

```
<option value="Ahmedabad">Ahmedabad</option>
```

```
<option value="Rajkot">Rajkot</option>
```

```
<option value="Surat">Surat </option>
```

```
</select>
```

હવે આપણે, અત્યાર સુધીમાં શીખેલા ઘટકોનો ઉપયોગ કરી નોંધણી માટેના એક નમૂનારૂપ ફોર્મની રચના કરીએ. કોડ-લિસ્ટિંગ 1.1માં ફોર્મ બનાવવા માટેનો HTML કોડ દર્શાવ્યો છે. કોડનું પરિણામ આકૃતિ 1.1માં દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

```
<HTML>
<HEAD>
  <TITLE>Registration Form</TITLE>
</HEAD>
<BODY bgcolor="lightblue">
  <h1> <center>Registration Form</center></h1>
  <FORM name="frmRegistration" action="form.html">
    <center>
      <TABLE BORDER="0">
        <TR>
          <TD width="12%">First Name</TD>
          <TD width="1%">&nbsp;</TD>
```

```

        <TD> <INPUT type="textbox" name="txtFirstName"></TD>
</TR>
<TR>
        <TD>Middle Name</TD>
        <TD>&nbsp;</TD>
        <TD><INPUT type="text box" name="txtMiddleName"></TD>
</TR>
<TR>
        <TD>Last Name</TD>
        <TD>&nbsp;</TD>
        <TD> <INPUT type="text box" name="txtLastName"></TD>
</TR>
<TR>
        <TD>Gender</TD>
        <TD>&nbsp;</TD>
        <TD>
                <INPUT type="radio" name="Gender" value="male" CHECKED>Male
                <INPUT type="radio" name="Gender" value="female" >Female
        </TD>
</TR>
<TR>
        <TD>Hobby</TD>
        <TD>&nbsp;</TD>
        <TD>
                <INPUT type="checkbox" name="chkSinging" value="Sing" CHECKED>Singing
                <INPUT type="checkbox" name="chkDancing" value="Dance">Dancing
                <INPUT type="checkbox" name="chkReading" value="Read">Reading
        </TD>
</TR>
<TR>
        <TD>Address</TD>
        <TD>&nbsp;</TD>
        <TD>
                <Textarea name="txtAddress" rows="5" cols="70">Insert Address Here</Textarea>
        </TD>
</TR>
<TR>
        <TD>City</TD>
        <TD>&nbsp;</TD>
        <TD>

```

```

<Select Name="cmbCity">
<Option >Ahmedabad</Option>
<Option >Baroda</Option>
<Option selected>Rajkot</Option>
<Option >Surat</Option>
</Select>
</TD>
</TR>
<TR>
<TD>&nbsp;</TD>
<TD>&nbsp;</TD>
<TD> <INPUT type="submit" name="cmdSubmit" value="Submit">
<INPUT type="reset" name="cmdReset" value="Reset">
</TD>
</TR>
</TABLE>
</center>
</FORM>
</BODY>
</HTML>

```

કોડવિસ્ટિંગ 1.1 : નોંધણી માટેનું નમૂનારૂપ ફોર્મ બનાવવા માટેનો HTML કોડ

The screenshot shows a web browser window titled 'Registration Form - Mozilla Firefox'. The address bar shows 'file:///home/tripti/example1.html'. The form is titled 'Registration Form' and contains the following fields and options:

- First Name:
- Middle Name:
- Last Name:
- Gender: ☒ Male ☐ Female
- Hobby: ☒ Singing ☐ Dancing ☐ Reading
- Address:
- City:
- Buttons:

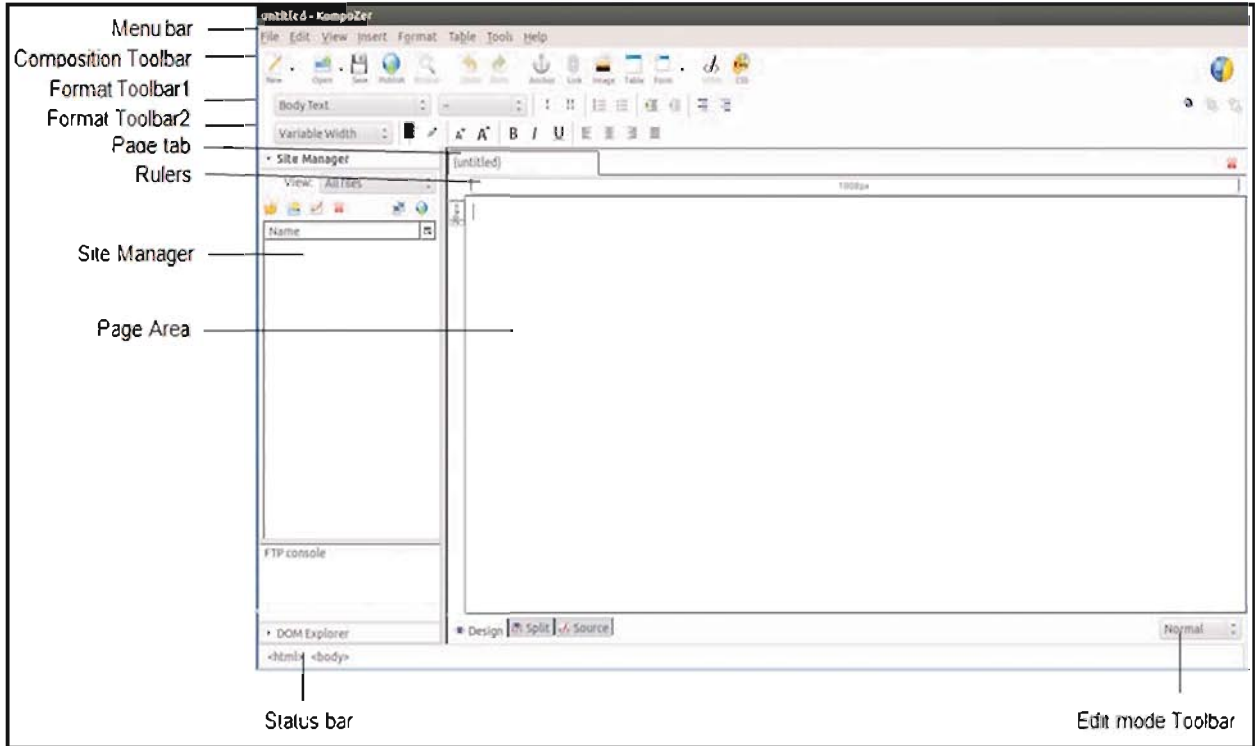
આકૃતિ 1.1 : વેબબ્રાઉઝરમાં દર્શાવેલું નોંધણી માટેનું ફોર્મ

તમે જોઈ શકો છો કે HTML ટેગનો ઉપયોગ કરી ફોર્મની રચના કરવી તે એક કંટાળાજનક પ્રક્રિયા છે. IDE (Integrated Development Environment)નો ઉપયોગ કરવો તે આ માટેની એક સરળ રીત છે. IDE એક એવો સોફ્ટવેર વિનિયોગ છે, જે પ્રોગ્રામરને સોફ્ટવેરનો વિકાસ કરવા માટેની સંપૂર્ણ સુવિધા પૂરી પાડે છે. તે GUI (Graphical User Interface), ટેક્સ્ટ કે કોડ-એડિટર (text/code editor), કંપાઈલર કે ઇન્ટરપ્રિટર (compiler/interpreter) અને ડીબગર (debugger) પૂરા પાડે છે. કમ્પોઝર (KompoZer); એક્લિપ્સ (Eclipse), જેબિલ્ડર (JBuilder) અને નેટબિન્સ (Netbeans) એ કેટલાંક ઓપનસોર્સ IDEનાં ઉદાહરણ છે. હવે, વેબપેજની રચના કરવા કમ્પોઝરના ઉપયોગની ચર્ચા કરીએ.

કમ્પોઝરનો પરિચય (Introduction to KompoZer)

કમ્પોઝર એ વેબવિકાસ માટેનું એક નિઃશુલ્ક અને ઓપનસોર્સ IDE છે. તે <http://www.KompoZer.net> પરથી ડાઉનલોડ કરી શકાય છે. તે WYSIWYG "What You See Is What You Get" તરીકે ઓળખાતાં માધ્યમ સાથે વેબપેજ એડિટર પૂરું પાડે છે. તે એક સંપૂર્ણ વેબ-ઓથરિંગ સિસ્ટમ (Web Authoring System) છે, જે વેબપેજના વિકાસ અને વેબફાઇલના વહીવટનું સંચાલન કરે છે. કમ્પોઝર દ્વારા વેબપેજની રચના કરવી એ ઝડપી અને સરળ કાર્ય છે. તદ્દુપરાંત, ઉપયોગકર્તા સોર્સકોડનો ઉપયોગ કરીને તથા તેમાં સુધારા કરીને વેબપેજમાં ફેરફારો પણ કરી શકે છે. કમ્પોઝરમાં સાઇટ-મેનેજર (Site-Manager)નો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે, જે સ્થાનિક (local) તથા દૂરસ્થિત (remote) સર્વર એમ બંને સ્થાને રહેલ ફાઇલોનો ઝડપી ઉપયોગ પૂરો પાડે છે. કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી વેબપેજ તથા તેને સંલગ્ન ફાઇલોને દૂરસ્થિત સર્વર પર અપલોડ કરી શકાય છે. તે કેસ્કેડિંગ સ્ટાઇલશીટ (Cascading Style Sheet) દ્વારા 'સ્ટાઇલ' (Style)ને પણ સમર્થન પૂરું પાડે છે. CSS વિશે આપણે હવે પછીના પ્રકરણમાં અભ્યાસ કરીશું.

કમ્પોઝરની મદદથી ફોર્મની રચના વિશેનો અભ્યાસ કરતાં પહેલાં, સૌપ્રથમ કમ્પોઝરના ઇન્ટરફેસને સમજીએ. કમ્પોઝરને તેના આઇકનની મદદથી શરૂ કરો. જુદાં જુદાં ટૂલબાર અને સ્ટેટસબાર (જો દેખાતાં ન હોય તો) દર્શાવવા માટે **View → Show/Hide** વિકલ્પ પર ક્લિક કરો. યાદીમાં આપેલ Composition Toolbar, Format Toolbar1, Format Toolbar2, Edit Mode Toolbar અને Status bar એ તમામ વિકલ્પોને પસંદ કરો. Site-Manager અને Rulers વિકલ્પને પણ પસંદ કરો. ટૂલબાર પસંદ કર્યા પછીની વિન્ડો આકૃતિ 1.2માં દર્શાવી છે.

આકૃતિ 1.2 : કમ્પોઝર ઇન્ટરફેસ

આકૃતિ 1.2માં File, Edit, View, Insert, Format, Table, Tools અને Help જેવા વિકલ્પો ધરાવતો મેનુબાર વિન્ડોની ઉપરના ભાગમાં જોઈ શકાય છે. મેનુબારની નીચે ત્રણ ટૂલબાર આવેલા છે : Composition, Format Toolbar1 અને Format Toolbar2.

નવી ફાઇલની રચના કરવા, ફાઇલ ખોલવા, ફાઇલનો સંગ્રહ કરવા તથા વેબસાઇટને પ્રકાશિત (publish) કરવા માટે કમ્પોઝિશન ટૂલબારનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. લખાણની ગોઠવણી કરવા, નિશાની (bullet) અને અનુક્રમ (Numbering) ઉમેરવા તથા ગોઠવણીને લગતાં અન્ય કાર્ય કરવા માટે ફોર્મેટ ટૂલબાર-1 અને ફોર્મેટ ટૂલબાર-2નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

વિન્ડોની મધ્યમાં બે વિભાગ જોઈ શકાય છે : સાઈટ-મેનેજર અને ખાલી વેબપેજ. સાઈટ-મેનેજર એ સાઈટમાં અથવા એકથી વધુ સાઈટ વચ્ચેના નેવિગેશન માટે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવું એક સક્ષમ સાધન છે. Close બટન પર ક્લિક કરીને અથવા તો F9 કી દબાવીને સાઈટ-મેનેજરના વિભાગને બંધ કરી શકાય છે. Pagepane એક ખાલી અને નામ વગરનું (Untitled) વેબપેજ દર્શાવે છે. વિન્ડોની નીચે આવેલા જમણી બાજુના ભાગમાં ત્રણ મોડ સાથેનો Edit mode ટૂલબાર આપવામાં આવે છે : Normal, HTML Tags અને Preview. આ ત્રણે મોડ સુધારા માટેની સુવિધા પૂરી પાડે છે.

પ્રિવ્યૂ મોડ બ્રાઉઝરમાં જોઈ શકાય તે પ્રકારનો પાનાનો દેખાવ દર્શાવે છે. તફાવત એ છે કે પ્રિવ્યૂ મોડમાં સ્ક્રિપ્ટનો અમલ કરવામાં આવતો નથી અને તેથી તેની અસર દર્શાવવામાં આવતી નથી. પ્રિવ્યૂ મોડમાં લિંકનો અમલ પણ કરી શકાતો નથી.

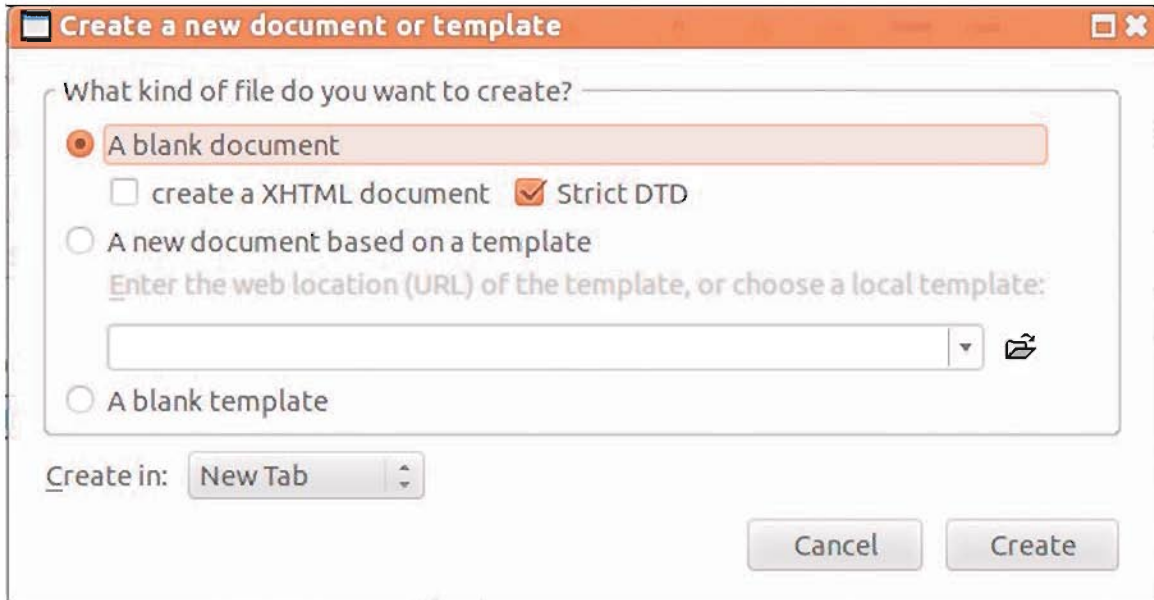
નોર્મલ વ્યૂ એ પ્રિવ્યૂ મોડ જેવો જ છે. આ મોડમાં કોષ્ટકની સીમારેખા દર્શાવવામાં આવે છે. જેઓ HTML થી પરિચિત છે તેવા ઉપયોગકર્તાને HTML ટેગ વ્યૂ મદદરૂપ બને છે. તમામ ટેગની શરૂઆત દર્શાવવા માટે પીળા રંગના નિશાનનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. આ નિશાન પર ક્લિક કરવાથી ઘટકના સમગ્ર વિભાગને પસંદ કરી હાઈલાઈટ (Highlight) કરી શકાય છે.

પેજપેનની ડાબી બાજુ Design, Split અને Source વિભાગો (tabs) દર્શાવવામાં આવ્યા છે. વેબપેજની રૂપરેખા તૈયાર કરવા માટે Design વિભાગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. વર્તમાન ઘટકના HTML સોર્સને Split વિભાગમાં દર્શાવવામાં આવે છે. HTML કોડની તમામ વિગતો Source વિભાગમાં દર્શાવવામાં આવે છે જે સોર્સકોડ સુધારવામાં મદદરૂપ બને છે.

વિન્ડોના નીચેના ભાગમાં સ્ટેટસબાર જોઈ શકાય છે. જ્યારે પાનામાં કોઈ પણ વસ્તુ પર ક્લિક કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેનું માળખું સ્ટેટસબારમાં દર્શાવવામાં આવે છે. જો આપણે કોઈ પણ ટૂલબારની ગોઠવણી બદલવા માંગતા હોઈએ, તો તે ટૂલબાર પર રાઈટ ક્લિક કરી Customize Toolbar વિકલ્પ પર ક્લિક કરી શકાય. ત્યાર પછી તે ટૂલબારને આપણી પસંદગી પ્રમાણે ગોઠવી શકાશે.

નવી ફાઈલ બનાવવી (Create a New File)

નવી ફાઈલ બનાવવા માટે કમ્પોઝર શરૂ કરો. મેનુબારમાં **File → New** વિકલ્પ પર ક્લિક કરો. આમ કરવાથી આકૃતિ 1.3માં દર્શાવ્યા મુજબ "Create a new document or template" શીર્ષક સાથે એક ડાયલોગબોક્સ ખૂલશે. ડાયલોગબોક્સમાં આપેલા વિકલ્પો પૈકી "A blank document" વિકલ્પ પસંદ કરો. ડાયલોગબોક્સના નીચેના ભાગમાં "Create in" લેબલ જોઈ શકાશે. તેની બાજુમાં આવેલા ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી New Tab વિકલ્પ પસંદ કરો. તે નવા વિભાગ (Tab)માં વેબપેજની રચના કરશે. Create બટન પર ક્લિક કરો.

આકૃતિ 1.3 : નવી ફાઈલની રચના

હયાત ફાઈલ ખોલવી (Open an Existing File)

હયાત ફાઈલ ખોલવા માટે કમ્પોઝિશન ટૂલબાર પર આવેલા

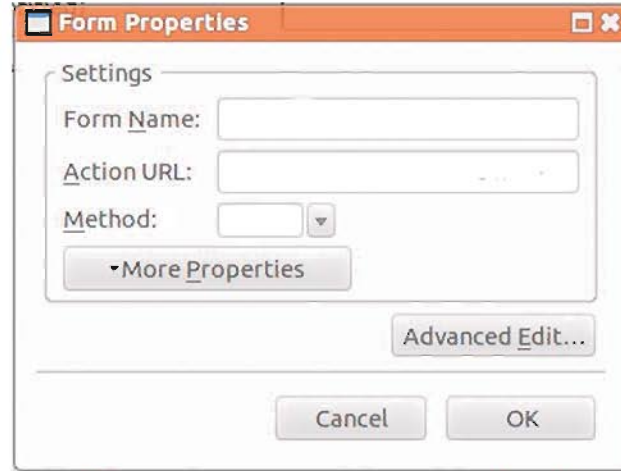

આઈકન પર ક્લિક કરો. વૈકલ્પિક રીતે,

File → Open વિકલ્પ પણ પસંદ કરી શકાય. જો હાલમાં જ ખોલવામાં આવી હોય, તો તેવી ફાઈલને **File → Recent Pages** વિકલ્પની મદદથી પણ ખોલી શકાય છે.

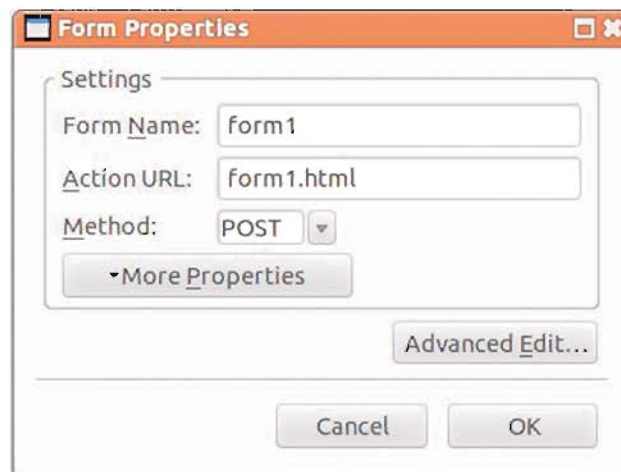
હવે, કમ્પોઝરની મદદથી ફોર્મની રચના કરતા શીખીએ. આપણે એક સરળ ફોર્મ બનાવીએ; જેમાં બે ઇનપુટ ફિલ્ડ હોય : નામ અને ઇમેઈલ સરનામું તથા સબમિટ બટન. ફોર્મની રચના કરવા માટે નીચેનાં પગલાંને અનુસરો :

- કમ્પોઝર શરૂ કરો. નવી ફાઈલ બનાવો.
- મેનુબારમાંથી **Insert → Form → Define Form** વિકલ્પ પસંદ કરો. વૈકલ્પિક રીતે, કમ્પોઝિશન ટૂલબારમાં આવેલ - બટન પર ક્લિક કરી શકાય. આમ કરવાથી આકૃતિ 1.4માં આવેલ Form Properties ડાયલોગ-બોક્સ રજૂ કરવામાં આવશે. More Properties પર ક્લિક કરી અતિરિક્ત વિકલ્પો દર્શાવી શકાશે.

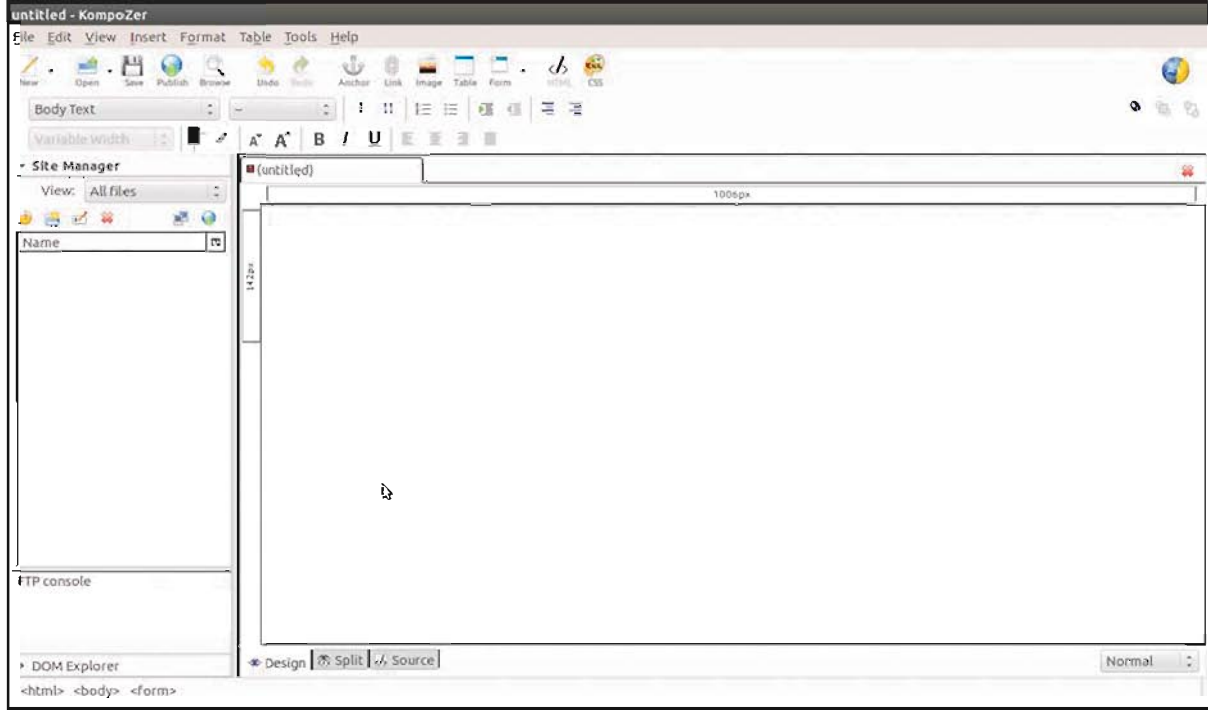
આકૃતિ 1.4 : Form Properties ડાયલોગબોક્સ

- ફોર્મ માટે યોગ્ય નામ ઉમેરો. ફોર્મની વિગતો મોકલવાની હોય તે ફાઈલનું નામ Action URL વિકલ્પની કિંમત સ્વરૂપે ઉમેરો. Method ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી POST પદ્ધતિ પસંદ કરો. અને OK બટન પર ક્લિક કરો. Form Properties ડાયલોગબોક્સમાં ઉમેરવામાં આવેલી વિગતો આકૃતિ 1.5માં દર્શાવી છે.

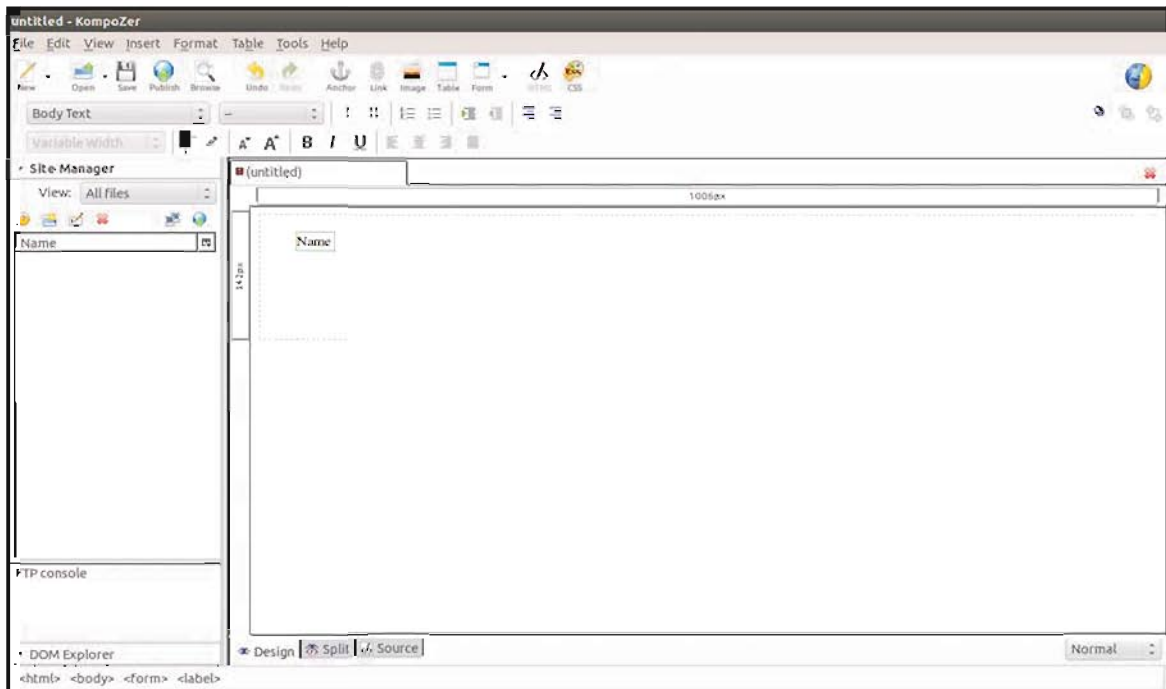
આકૃતિ 1.5 : Form Properties ડાયલોગબોક્સમાં ઉમેરેલી વિગતો

- આકૃતિ 1.6માં દર્શાવ્યા મુજબ ફોર્મ શીર્ષકરહિત (untitled) પાનામાં આછા ભૂરા રંગની સીમારેખા સાથે ઉમેરવામાં આવશે. સામાન્ય દેખાવમાં ફોર્મની આસપાસ ટપકાંવાળું ભૂરું ચોકડું દર્શાવવામાં આવશે. ટેક્સ્ટબોક્સ, રેડિયો-બટન, ચેકબોક્સ અને ડ્રોપડાઉન બોક્સ જેવા ફોર્મના તમામ ઘટકો આ બોક્સમાં મૂકવામાં આવશે. એકથી વધુ વાર એન્ટર કી દબાવી ફોર્મમાં કાર્ય કરવા માટેની થોડી જગ્યા બનાવો.

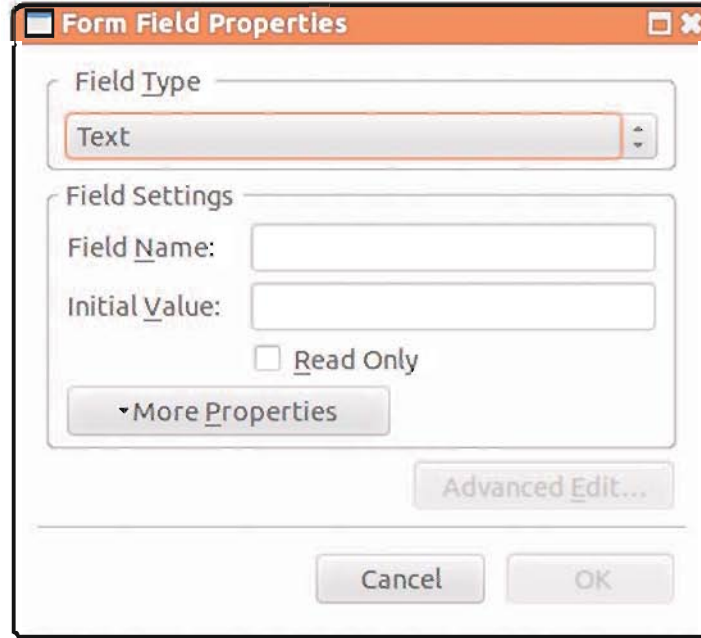
આકૃતિ 1.6 : ફોર્મની આછા ભૂરા રંગની સીમારેખા

- સૌપ્રથમ આપણે name ક્ષેત્ર માટે લેબલ ઉમેરીશું. **Insert → Form → Define label** પસંદ કરો. ફોર્મમાં જે સ્થાને લેબલ ઉમેરવું હોય, ત્યાં કર્સર ગોઠવો. આકૃતિ 1.7માં દર્શાવ્યા મુજબ લેબલમાં "Name" લખાણ ટાઇપ કરો. લેબલક્લિકમાંથી બહાર આવવા ક્લિક સિવાયના અન્ય કોઈ પણ સ્થાને ક્લિક કરો.

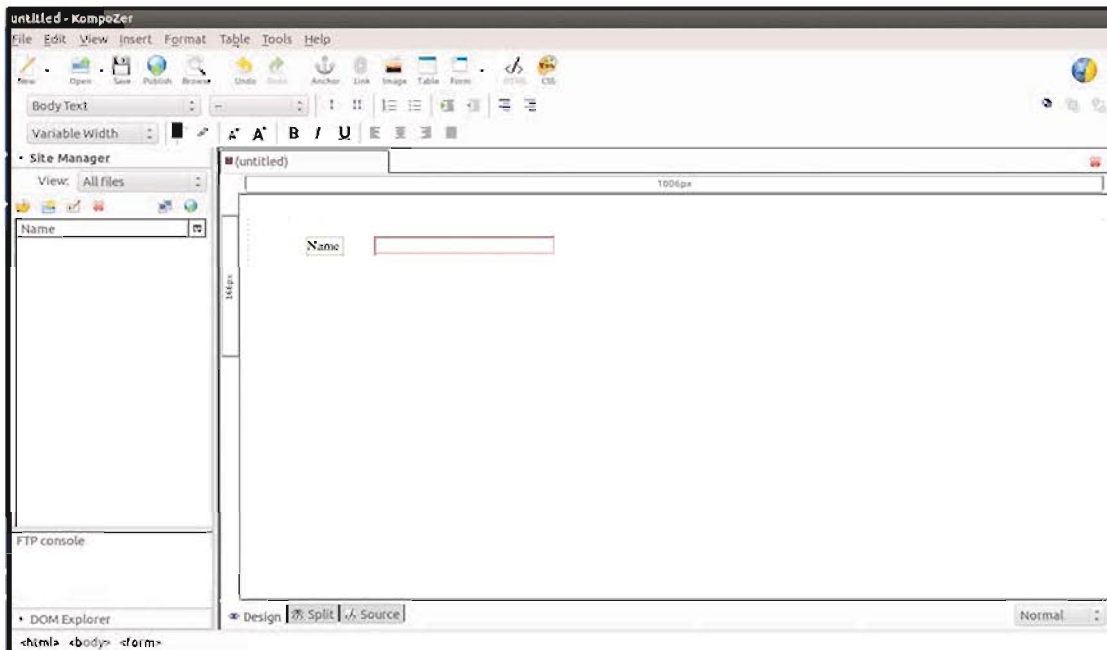
આકૃતિ 1.7 : ફોર્મમાં ઉમેરવામાં આવેલ લેબલક્લિક

- ફોર્મમાં ઇનપુટ ટેક્સ્ટફિલ્ડ ઉમેરવા માટે **Insert → Form → Form Field** વિકલ્પ પસંદ કરો. આકૃતિ 1.8 Form Field Properties ડાયલોગબોક્સ દર્શાવે છે. ડ્રોપડાઉન મેનુ વિવિધ ઇનપુટ ફિલ્ડના પ્રકાર દર્શાવે છે, જેની ચર્ચા આપણે અગાઉ કરી ચૂક્યા છીએ. More Properties બટન પર ક્લિક કરો, તે ફિલ્ડના કદ અને મહત્તમ લંબાઈ જેવા કેટલાક અન્ય ગુણધર્મો દર્શાવે છે.

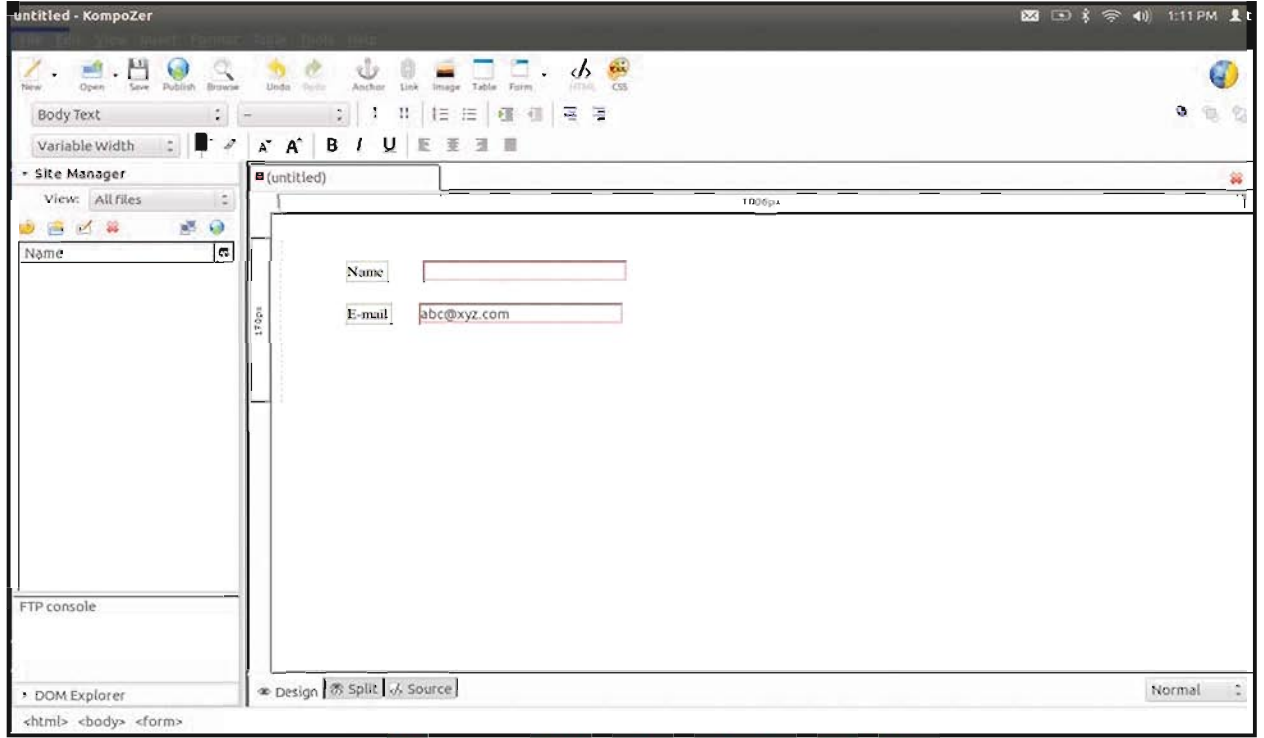
આકૃતિ 1.8 : ફોર્મમાં ફિલ્ડ ઉમેરવું

- ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી Text વિકલ્પ પસંદ કરો. Field Settings વિભાગમાં આવેલ Field Name ટેક્સ્ટબોક્સમાં ફિલ્ડનું નામ ઉમેરો. અહીં આપણે ફિલ્ડનાં નામ તરીકે name ઉમેર્યું છે. જરૂરી વિગતો ઉમેરતાં પહેલાં ફિલ્ડમાં અન્ય કોઈ વિગત દર્શાવવા માટે Initial Value ટેક્સ્ટબોક્સમાં થોડું લખાણ ઉમેરો. અહીં આપણે આ બોક્સ ખાલી રાખ્યું છે. OK બટન પર ક્લિક કરો. ટેક્સ્ટ ઇનપુટ ફિલ્ડ ઉમેર્યા પછીનું ફોર્મ આકૃતિ 1.9માં દર્શાવ્યું છે.

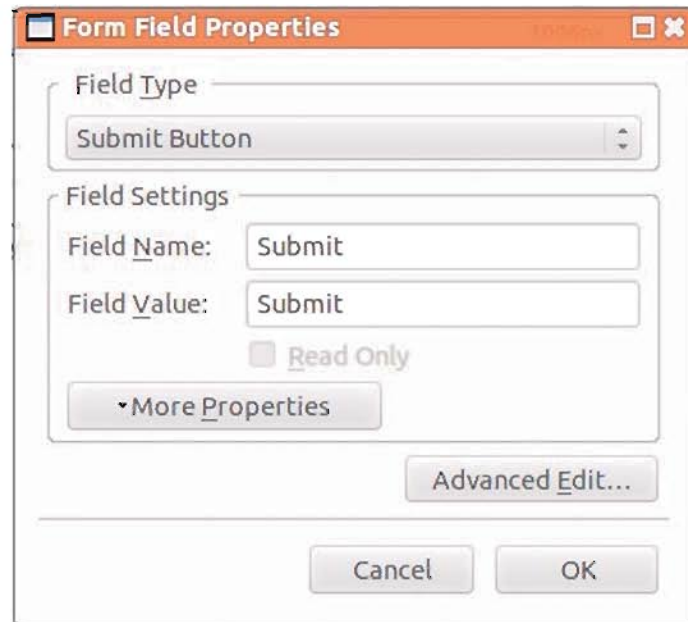
આકૃતિ 1.9 : લેબલ અને ટેક્સ્ટફિલ્ડ ઉમેરવાં

- હવે, આવી જ રીતે Name લેબલ ફિલ્ડની નીચે અન્ય લેબલ ફિલ્ડ E-mail ઉમેરો. Name ફિલ્ડ ઉમેર્યું તે જ રીતે E-mail માટે પણ ઇનપુટ ટેક્સ્ટફિલ્ડ ઉમેરો. અહીં Initial Value ટેક્સ્ટબોક્સમાં abc@xyz.com લખાણ ઉમેરો. તે ઉપયોગકર્તાને ઇ-મેઇલ સરનામાંનું સ્વરૂપ સમજવામાં મદદરૂપ બનશે. બંને ટેક્સ્ટફિલ્ડ ઉમેર્યા પછીનું ફોર્મ આકૃતિ 1.10માં દર્શાવ્યું છે.

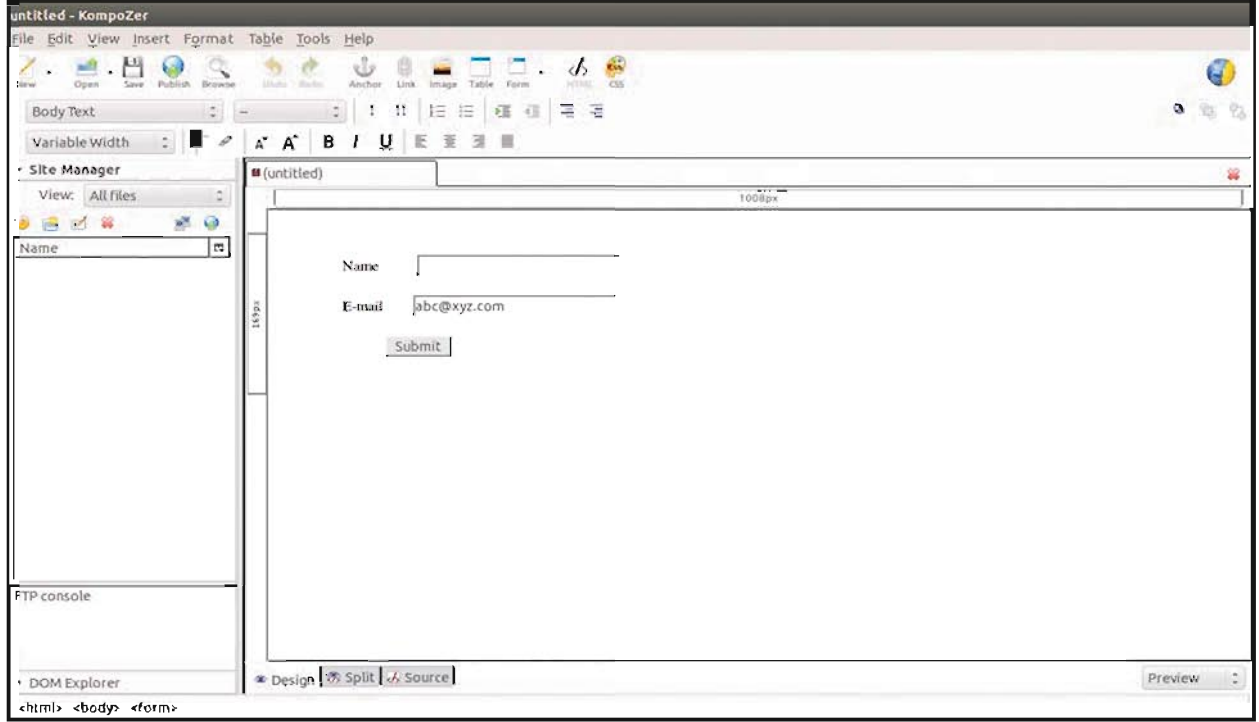
આકૃતિ 1.10 : બંને ટેક્સ્ટફિલ્ડ ઉમેર્યા પછીનું ફોર્મ

- અંતમાં આપણે ફોર્મમાં સબમિટ બટન ઉમેરીશું. **Insert → Form → Form Field** પર ક્લિક કરો. ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી Submit Button વિકલ્પ પસંદ કરો. Field Name અને Field Value બંને ટેક્સ્ટબોક્સમાં Submit લખાણ ટાઇપ કરો અને OK બટન પર ક્લિક કરો. સબમિટ બટન માટેના Form Field Properties ડાયલોગબોક્સનો દેખાવ આકૃતિ 1.11માં દર્શાવ્યો છે.

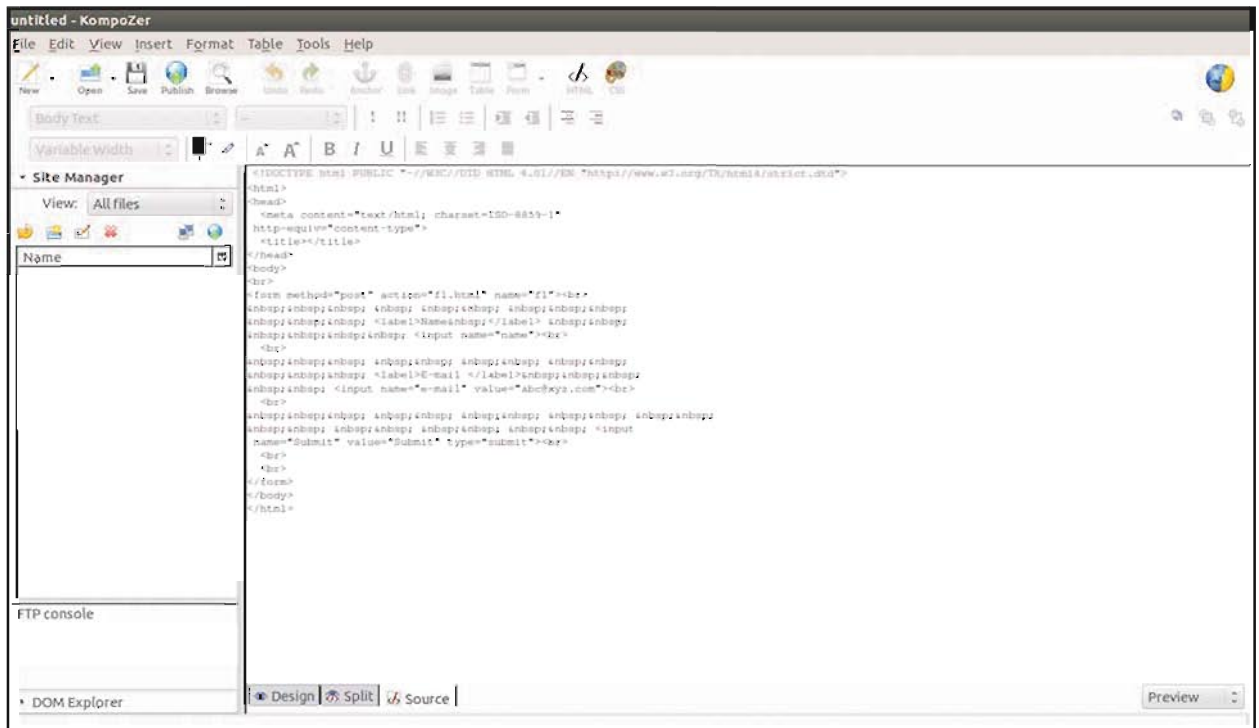
આકૃતિ 1.11 : ઇનપુટ ફિલ્ડ સબમિટ બટન

- હાલમાં ફોર્મ સામાન્ય દેખાવ (Normal View) સ્વરૂપે છે. ફોર્મના પૂર્વદર્શન (preview) માટે એડિટમોડ ટૂલબાર પર આવેલાં Preview ટૂલબટન પર ક્લિક કરો. આકૃતિ 1.12માં ફોર્મ પ્રિવ્યુ મોડમાં દર્શાવ્યું છે.

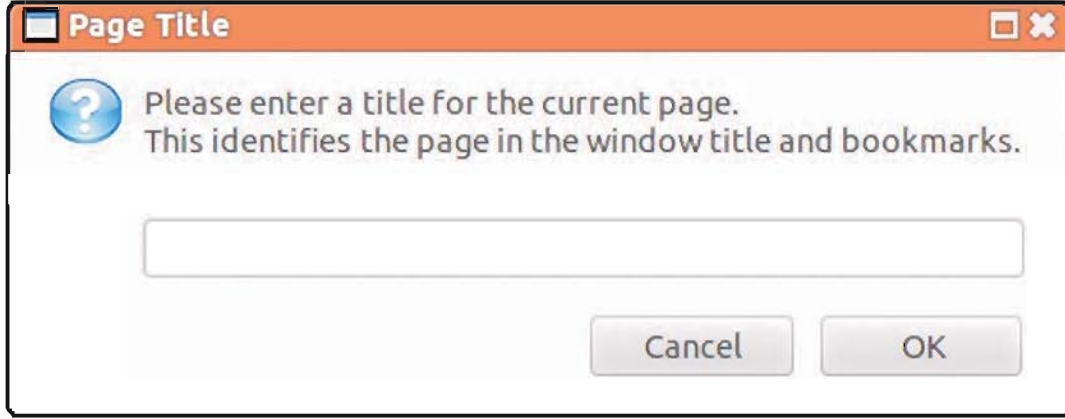
આકૃતિ 1.12 : પ્રિવ્યુ મોડમાં ફોર્મનો દેખાવ

આમ, કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી આપણે પ્રથમ ફોર્મની રચના કરી. તમે જોઈ શકો છો કે ટૂંકા સમયમાં ફોર્મની રચના કરવા માટે કમ્પોઝર કેવી રીતે મદદરૂપ બને છે તથા તે લાંબા સમય સુધી સોર્સકોડ લખવાના કંટાળાજનક કાર્યમાંથી પણ આપણને મુક્ત કરે છે. Source વિભાગ પર ક્લિક આપી હાલમાં બનાવેલ ફોર્મના સોર્સકોડને પણ જોઈ શકાય છે. જુઓ આકૃતિ 1.13.

આકૃતિ 1.13 : ફોર્મના સોર્સકોડનો દેખાવ

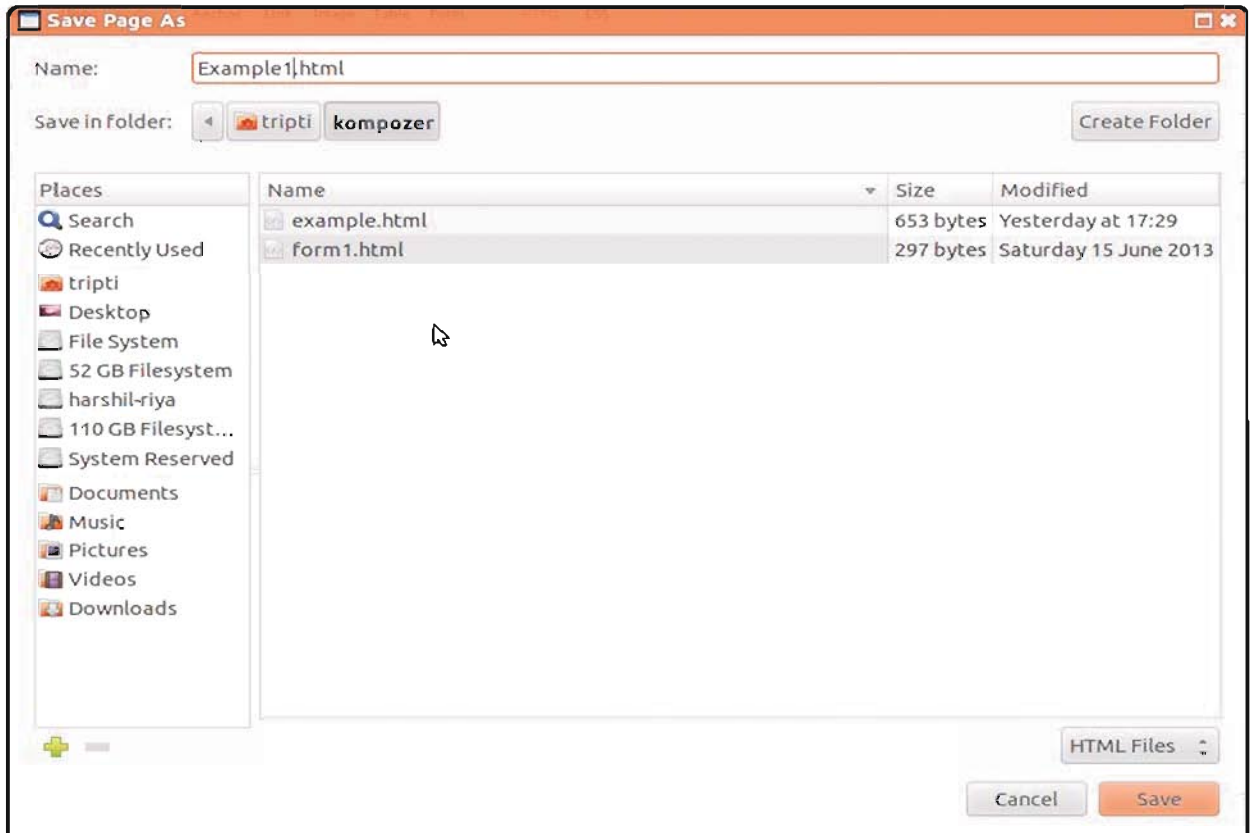
- તેમાર થયેલ ફાઇલનો હવે સંગ્રહ કરીએ. **File → Save** વિકલ્પ પર હવે ક્લિક કરો. વૈકલ્પિક રીતે કમ્પોઝિશન ટૂલબાર પર આવેલા બટન પર પણ ક્લિક કરી શકાય. આમ કરવાથી આકૃતિ 1.14માં દર્શાવેલ Page Title ડાયલોગબોક્સ ખૂલશે. અહીં વેબપેજને યોગ્ય શીર્ષક આપી શકાશે. આપણે તેને example1 નામ આપ્યું છે. હવે, OK બટન પર ક્લિક કરો.

આકૃતિ 1.14 : Page Title ડાયલોગબોક્સ

વેબપેજને બ્રાઉઝરમાં દર્શાવવામાં આવે ત્યારે બ્રાઉઝર વિન્ડોના ટાઇટલબારમાં પાનાંનું શીર્ષક જોઈ શકાય છે. જો આપણે એકથી વધુ વેબપેજની રચના કરી હોય, તો તેવા કિસ્સામાં પાનાંનાં શીર્ષક તરીકે વેબસાઇટનું નામ આપવું જોઈએ. આપણે ફોર્મ સાથેના એક જ વેબપેજની રચના કરી હોવાથી આ ઉદાહરણમાં શીર્ષક પાનાંને example1 નામ આપ્યું છે.

- OK બટન પર ક્લિક કર્યા બાદ આકૃતિ 1.15માં દર્શાવેલ Save Page As ડાયલોગબોક્સ ખૂલશે, જે ફાઇલનું નામ અને ફાઇલનો સંગ્રહ કરવા માટેના સ્થાન વિશેની માહિતી પૂછશે.

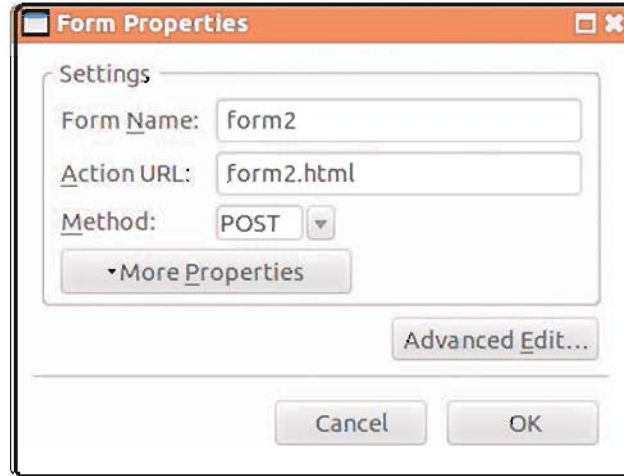
આકૃતિ 1.15 : Save Page As ડાયલોગબોક્સ

ફાઇલને **html** કે **htm** અનુલંબન (extension) આપીને સંગ્રહ કરવાનું યાદ રાખો. Save બટન પર ક્લિક કરો. આમ કરવાથી ફરી મુખ્ય વિન્ડો પર જઈ શકાશે.

નોંધ : વેબસાઇટની રચના કરતી વખતે જો કોઈ પાનું હોમપેજ હોય કે જે વેબસાઇટનું URL ટાઇપ કરવાથી ખૂલે તેમ રાખવાનું હોય, તો તેનો index.html નામ સાથે સંગ્રહ કરો.

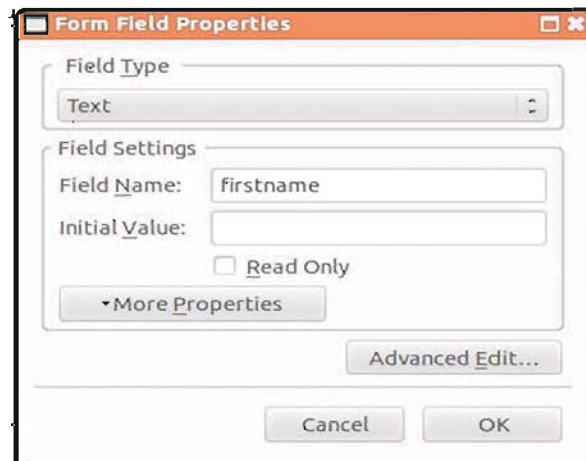
કમ્પોઝરમાં સરળ ફોર્મની રચના કરતાં, તેને ખોલતાં તથા સંગ્રહ કરતાં શીખ્યા પછી હવે આપણે HTML ટેગનો ઉપયોગ કરી પહેલાં બનાવ્યું હતું તેવું જ એક નોંધણીફોર્મ ફરી બનાવીએ. નોંધણી માટેના ફોર્મની રચના કરવા માટે નીચેનાં પગલાંને અનુસરો :

- નવી ફાઇલની રચના કરો.
- મેનુબારમાંથી **Insert → Form → Define Form** વિકલ્પ પસંદ કરો. Form Properties ડાયલોગબોક્સમાં આકૃતિ 1.16માં દર્શાવ્યા મુજબની વિગતો ઉમેરો.

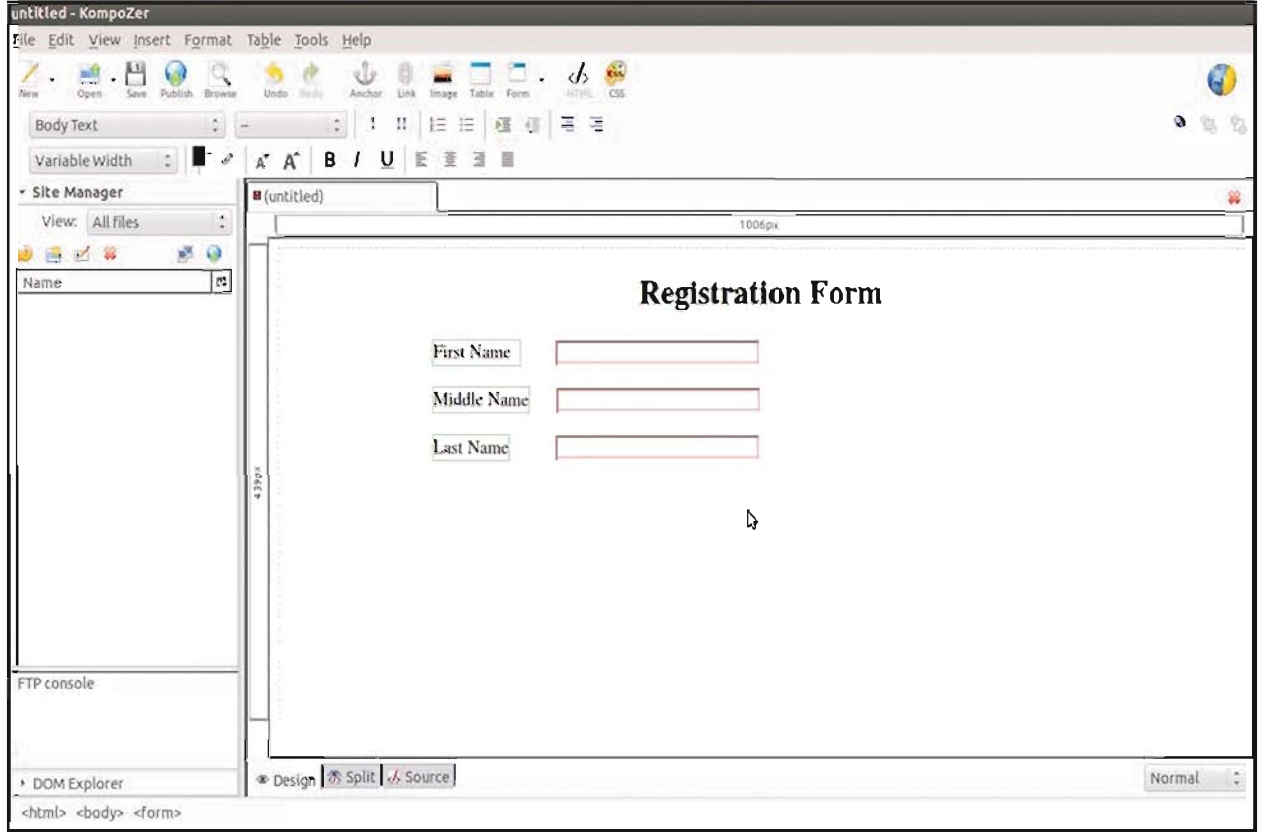
આકૃતિ 1.16 : Form Properties ડાયલોગબોક્સ

- OK બટન પર ક્લિક કરો. આછા ભૂરા રંગની સીમારેખા ધરાવતું ફોર્મ દર્શાવવામાં આવશે. ફોર્મમાં જગ્યા ઉમેરવા માટે એન્ટર કી દબાવો.
- ફોર્મને શીર્ષક આપવા માટે ફોર્મેટ ટૂલબાર-1માંથી Heading-1 પસંદ કરો. ફોર્મેટ ટૂલબાર-2માંથી Centre Align આઈકોન પસંદ કરો. "Registration Form" લખાણ ઉમેરો.
- લેબલ ઉમેરવા માટે **Form → Define Label** વિકલ્પ પસંદ કરો. Field Name ટેક્સ્ટબોક્સમાં "First Name" ટાઇપ કરો. ત્યાર બાદ "First name" લેબલ માટેનું ઈનપુટ ફિલ્ડ ઉમેરવા માટે **Form → Form Field** વિકલ્પ પર ક્લિક કરો. Field Type મેનુમાંથી ટેક્સ્ટ વિકલ્પ પસંદ કરો. આકૃતિ 1.17 Form Field Properties ડાયલોગબોક્સ દર્શાવે છે. આપણે ફિલ્ડનાં નામ તરીકે "firstname" લખાણનો ઉપયોગ કર્યો છે, તે નોંધો. OK બટન પર ક્લિક કરો.

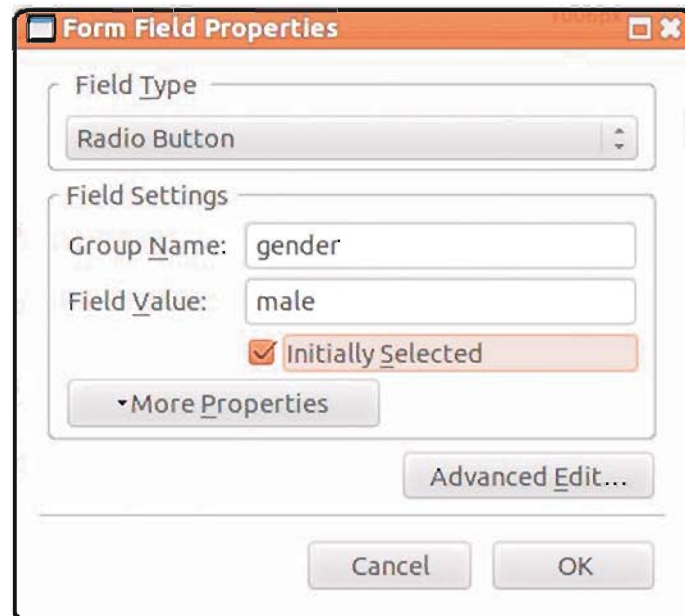
આકૃતિ 1.17 : First name માટે Form Field Properties ડાયલોગબોક્સ

- આવી જ રીતે, ફોર્મમાં "Middle Name" અને "Last Name" લેબલ ઉમેરો. ફિલ્ડ ઉમેર્યા પછી ફોર્મનો દેખાવ આકૃતિ 1.18માં દર્શાવ્યા મુજબ દેખાશે.

આકૃતિ 1.18 : ફિલ્ડ ઉમેર્યા પછી ફોર્મનો દેખાવ

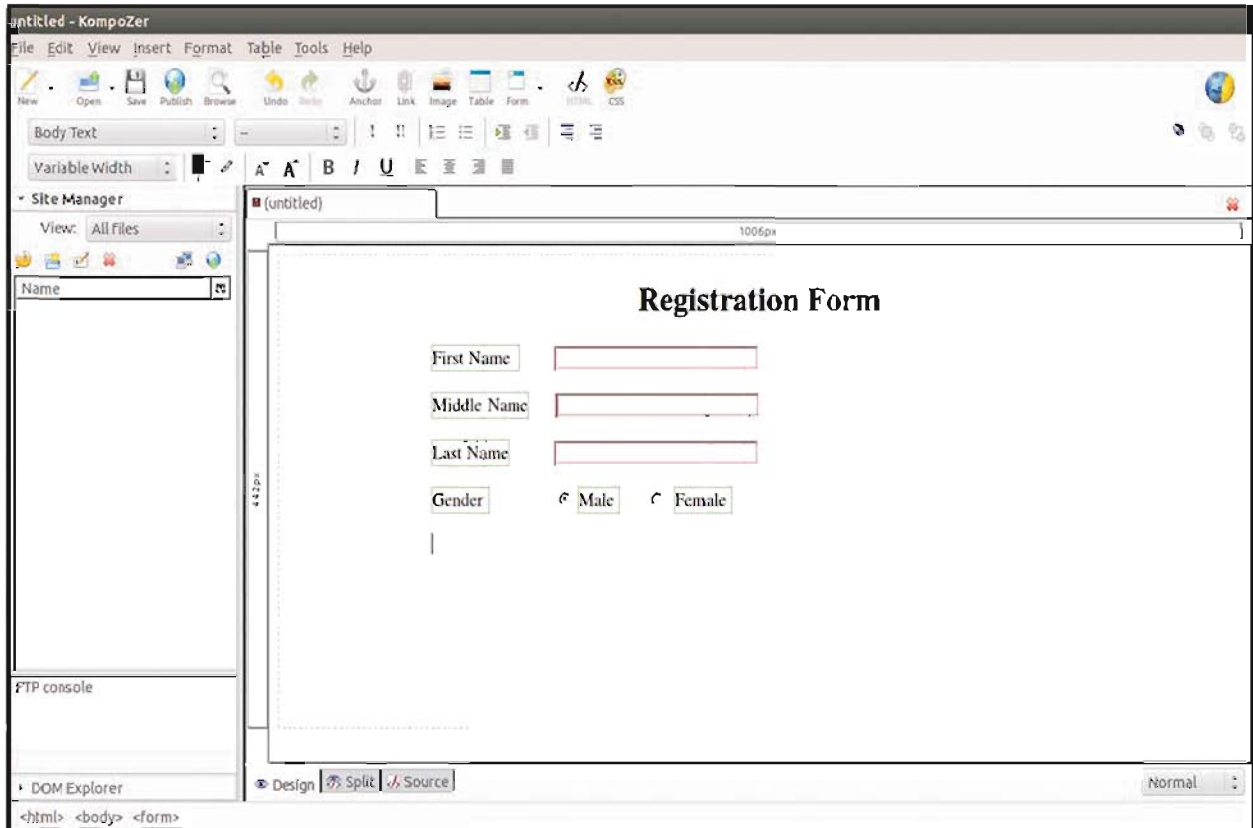
- હવે, Gender ફિલ્ડ માટે રેડિયો-બટન ઉમેરવાની જરૂર છે. પ્રથમ, "Gender" નામના લેબલની રચના કરો.
- રેડિયો-બટન ઉમેરવા માટે **Form** → **Form Field** વિકલ્પ પસંદ કરો અને આકૃતિ 1.19માં દર્શાવ્યા મુજબ ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી Field Typeના વિકલ્પ તરીકે Radio Button પસંદ કરો.

આકૃતિ 1.19 : રેડિયો-બટન માટેની Form Field Properties

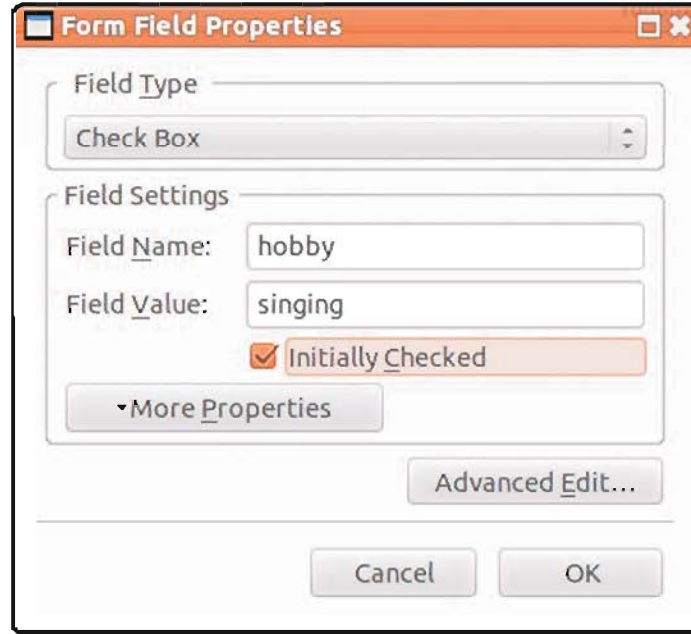
Group-Name બોક્સમાં નામ ટાઈપ કરો. (નામમાં જગ્યા (space) સમાવી શકાતી નથી તેની નોંધ કરો.) અહીં આપણે Group Name તરીકે "gender" લખાણ ઉમેર્યું છે. આ જ રીતે Field Value ટેક્સ્ટબોક્સમાં "male" ટાઈપ કરો. જ્યારે ફોર્મ ખૂલે, ત્યારે જો આપણે male વિકલ્પને પૂર્વનિર્ધારિત રીતે પસંદ કરેલો રાખવા ઇચ્છતા હોઈએ, તો "Initially Selected" લખાણ આગળ આવેલું ચેકબોક્સ પસંદ કરી OK બટન પર ક્લિક કરો.

- આ રેડિયો-બટનની પાસે "Male" શીર્ષક સાથે એક લેબલ ઉમેરો.
- આ જ રીતે, "Female" નામના અન્ય રેડિયો-બટનની રચના કરો. યાદ રાખો કે, જ્યારે આપણે રેડિયો-બટનની રચના જૂથમાં કરતા હોઈએ, ત્યારે તમામ શક્ય જવાબો માટે જૂથનું નામ (Group Name) એકસમાન હોવું જોઈએ. માટે Group Name તરીકે "gender" ઉમેરો. Field Value ટેક્સ્ટબોક્સમાં "female" ટાઈપ કરો. OK બટન પર ક્લિક કરો.
- આ રેડિયો-બટનની પાસે "Female" લેબલ ઉમેરો. રેડિયો-બટન અને તેના લેબલ ઉમેર્યા પછી ફોર્મ આકૃતિ 1.20માં દર્શાવ્યા મુજબ દેખાશે.

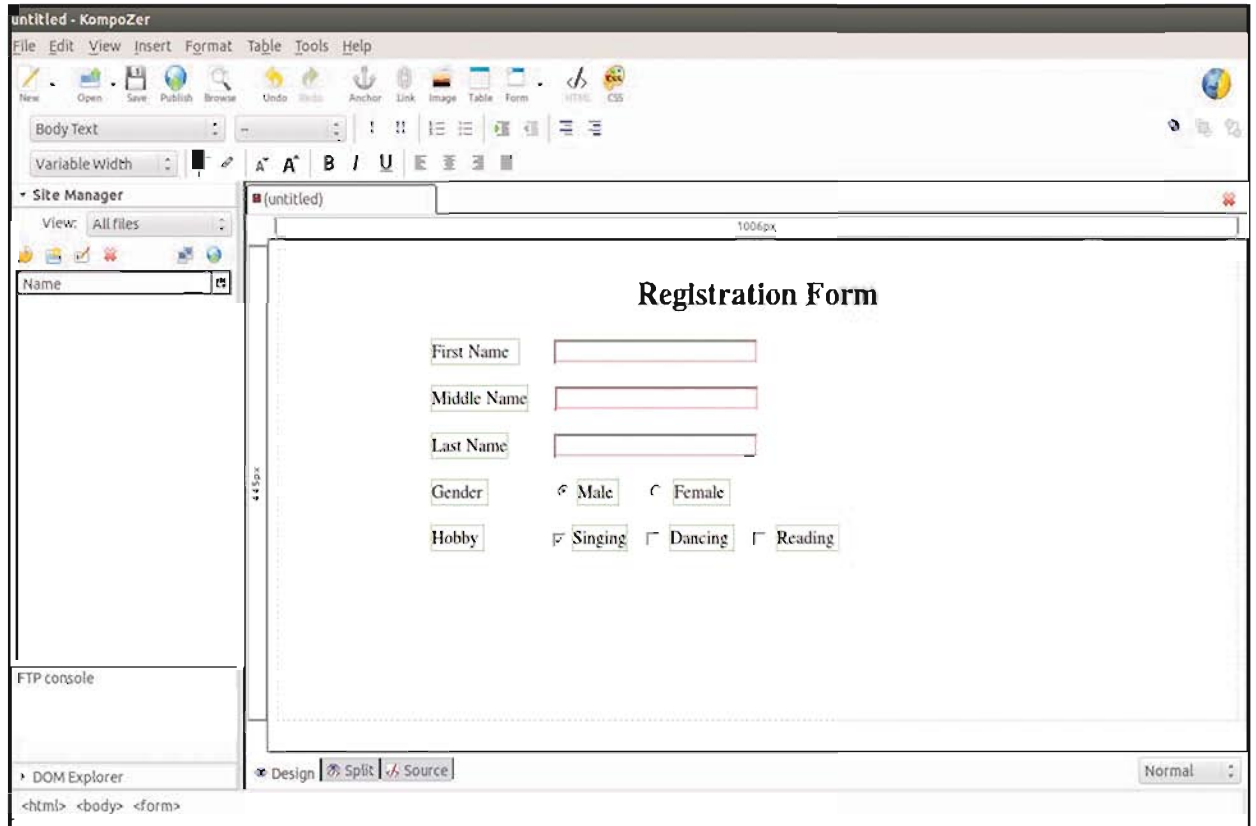
આકૃતિ 1.20 : રેડિયો-બટન ઉમેર્યા પછી ફોર્મનો દેખાવ

- હવે આપણને "Hobby" ફિલ્ડની જરૂર છે. વ્યક્તિને એકથી વધુ શોખ હોઈ શકે છે, માટે Hobby ફિલ્ડ માટે એકથી વધુ વિકલ્પોની પસંદગી શક્ય હોવી જોઈએ. આમ, Hobby ફિલ્ડ માટે આપણને ચેકબોક્સ બનાવવાની જરૂર છે. Hobby માટે લેબલની રચના કરો.
- હવે, **Form → Form Field** વિકલ્પ પસંદ કરી ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી ફિલ્ડના પ્રકાર તરીકે CheckBox પસંદ કરો. આકૃતિ 1.21માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે, Field Name બોક્સમાં નામ અને Field Value બોક્સમાં કિંમત ઉમેરો. ફોર્મ ખૂલે ત્યારે આ વિકલ્પ પૂર્વનિર્ધારિત રીતે પસંદ થયેલો રાખવા માટે "Initially Selected" લખાણ આગળ આવેલા ચેકબોક્સને પસંદ કરો. OK બટન પર ક્લિક કરો.

આકૃતિ 1.21 : ચેકબોક્સ પ્રકારના ફિલ્ડની ગોઠવણ

- આ ચેકબોક્સની બાજુમાં "Singing" લેબલ ઉમેરો.
- આ જ રીતે, Field Value તરીકે "dancing" અને "reading" ઉમેરી અન્ય બે ચેકબોક્સની રચના કરો. ચેકબોક્સના તમામ વિકલ્પોનાં Field Name સમાન હોય તે યાદ રાખો.
- ચેકબોક્સની બાજુમાં "Dancing" અને "Reading" લેબલ ઉમેરો. ચેકબોક્સ અને તેનાં લેબલ ઉમેર્યા પછી ફોર્મ આકૃતિ 1.22માં દર્શાવ્યા મુજબ દેખાશે.

આકૃતિ 1.22 : ચેકબોક્સ ઉમેર્યા પછી ફોર્મનો દેખાવ

- ત્યાર બાદ આપણને "Address" ફિલ્ડની જરૂર છે. ઉપયોગકર્તા સરનામાંનાં ફિલ્ડમાં વધુ લીટીનું લખાણ ઉમેરી શકે છે. માટે તેના ફિલ્ડનો પ્રકાર ટેક્સ્ટ-એરિયા રાખીશું. પ્રથમ "Address" નામના લેબલની રચના કરો. હવે, **Form → Text Area** વિકલ્પ પસંદ કરો. આકૃતિ 1.23માં દર્શાવેલ Text Area Properties ડાયલોગબોક્સ ખૂલશે.

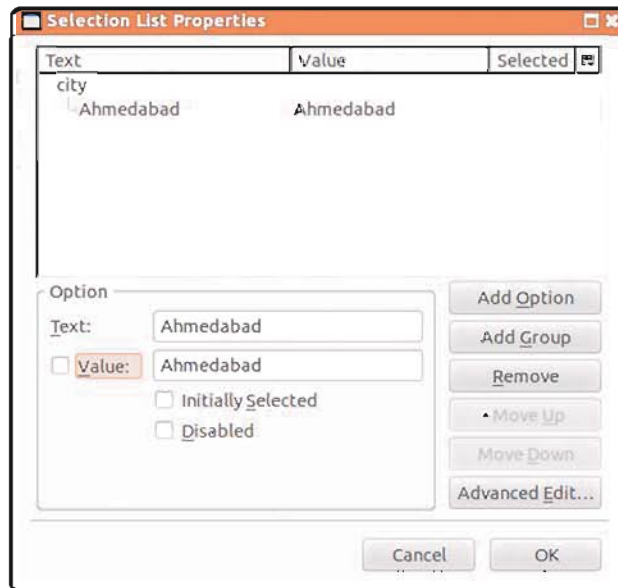

The image shows the 'Text Area Properties' dialog box. It has a title bar with a close button. Inside, there's a 'Settings' section with a 'Field Name' text box containing 'address'. Below it are 'Rows' (5) and 'Columns' (70) spinners. A 'Fewer Properties' button is next. Then, 'Wrap Mode' is set to 'Default' with a dropdown arrow. There are checkboxes for 'Read Only' and 'Disabled', both unchecked. 'Tab Index' and 'Access Key' are empty text boxes. 'Initial Text' has a text area with the placeholder 'Insert Address Here'. At the bottom right is an 'Advanced Edit...' button. At the very bottom are 'Cancel' and 'OK' buttons.

આકૃતિ 1.23 : Text Area Properties ડાયલોગબોક્સ

Field Name બોક્સમાં નામ ઉમેરો. ટેક્સ્ટ-એરિયા માટે જરૂરી હરોળ અને સ્તંભની સંખ્યા ઉમેરો. અહીં આપણે હરોળની સંખ્યા 5 અને સ્તંભની સંખ્યા 70 રાખી છે. ફોર્મ ખૂલે ત્યારે ફિલ્ડમાં પૂર્વનિર્ધારિત રીતે દર્શાવવામાં આવનાર યોગ્ય લખાણને Initial Text ફિલ્ડમાં ઉમેરો. OK બટન પર ક્લિક કરો.

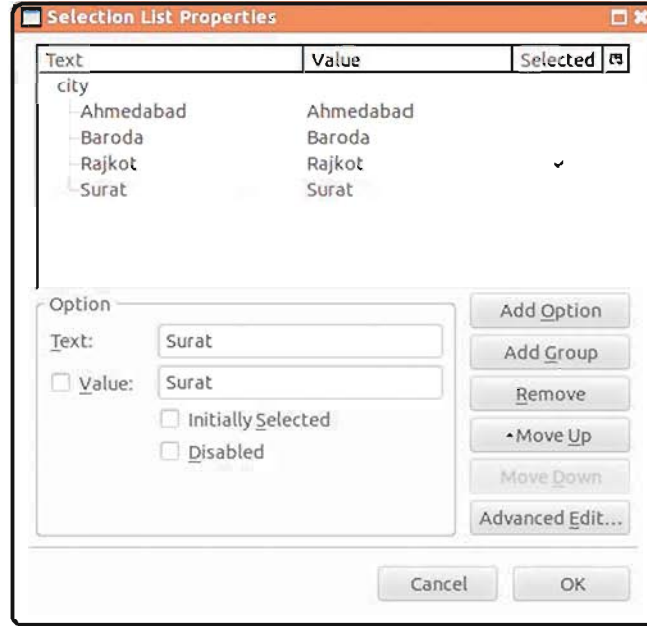
- ત્યાર બાદ આપણે "City" ફિલ્ડ ઉમેરીશું. શહેર માટેનાં ફિલ્ડનું લેબલ ઉમેરો. ઉપયોગકર્તાને ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી શહેરની પસંદગી અંગે પૂછવામાં આવશે. તેથી શહેરના ફિલ્ડ માટે પસંદગીયાદી (Selection List)નો ઉપયોગ કરવાની જરૂર છે. **Form → Selection List** વિકલ્પ પસંદ કરો. આકૃતિ 1.24માં દર્શાવ્યા મુજબ Selection List Properties ડાયલોગબોક્સ ખૂલશે.

The image shows the 'Selection List Properties' dialog box. It has a title bar with a close button. Inside, there's a table with three columns: 'Text', 'Value', and 'Selected'. The first row has 'city' in the 'Text' column, 'Ahmedabad' in the 'Value' column, and an unchecked checkbox in the 'Selected' column. Below the table, there's an 'Option' section with a 'Text' text box containing 'Ahmedabad', a 'Value' text box containing 'Ahmedabad', and checkboxes for 'Initially Selected' and 'Disabled', all unchecked. To the right of this section are buttons: 'Add Option', 'Add Group', 'Remove', 'Move Up', 'Move Down', and 'Advanced Edit...'. At the bottom are 'Cancel' and 'OK' buttons.

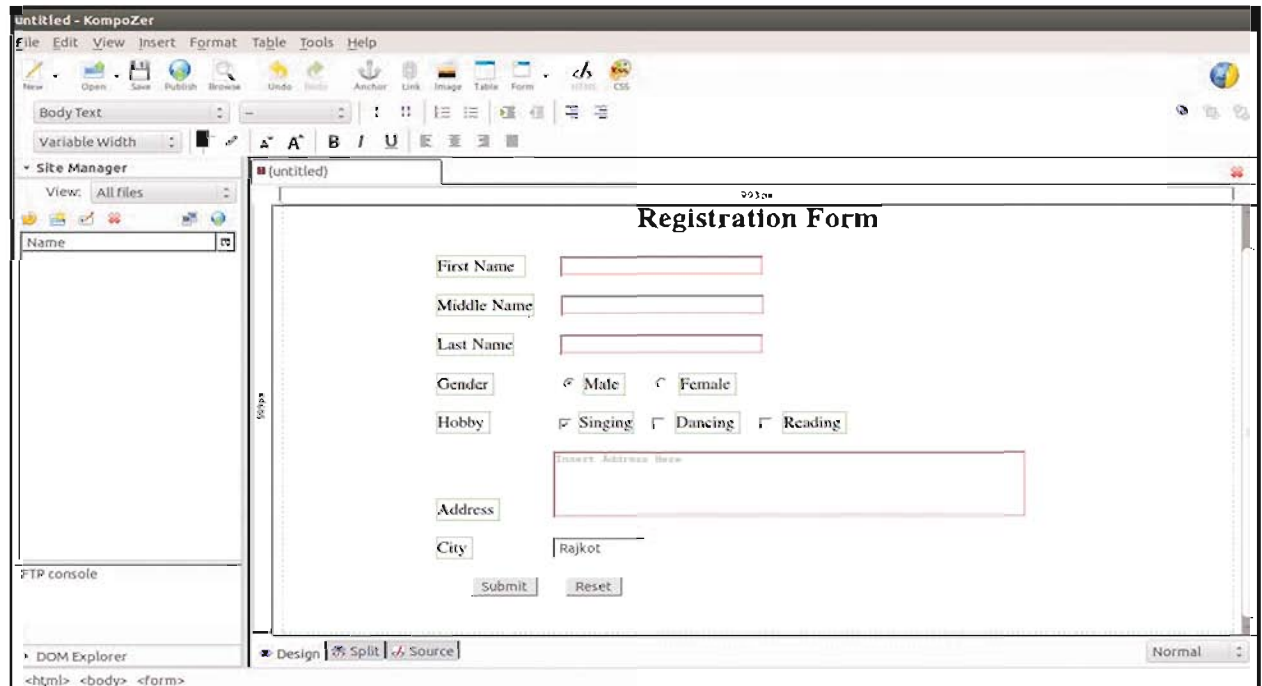
આકૃતિ 1.24 : Selection List Properties ડાયલોગબોક્સ

List Name બોક્સમાં "city" ટાઇપ કરી, Add Option બટન પર ક્લિક કરો. ત્યાર પછી, Textfieldમાં "Ahmedabad" ટાઇપ કરો. Add Option વિકલ્પ પર ફરી ક્લિક કરી શહેરનું નામ "Baroda" ઉમેરો. આ જ પ્રમાણે, "Rajkot" અને "Surat" શહેર પણ ઉમેરો. રાજકોટ શહેર ઉમેરતી વખતે "Initially Selected" વિકલ્પ પસંદ કરવાનું યાદ રાખો. OK બટન પર ક્લિક કરો. શહેરનું નામ ઉમેર્યા બાદ Selection List Properties ડાયલોગબોક્સનો દેખાવ આકૃતિ 1.25માં દર્શાવ્યો છે.

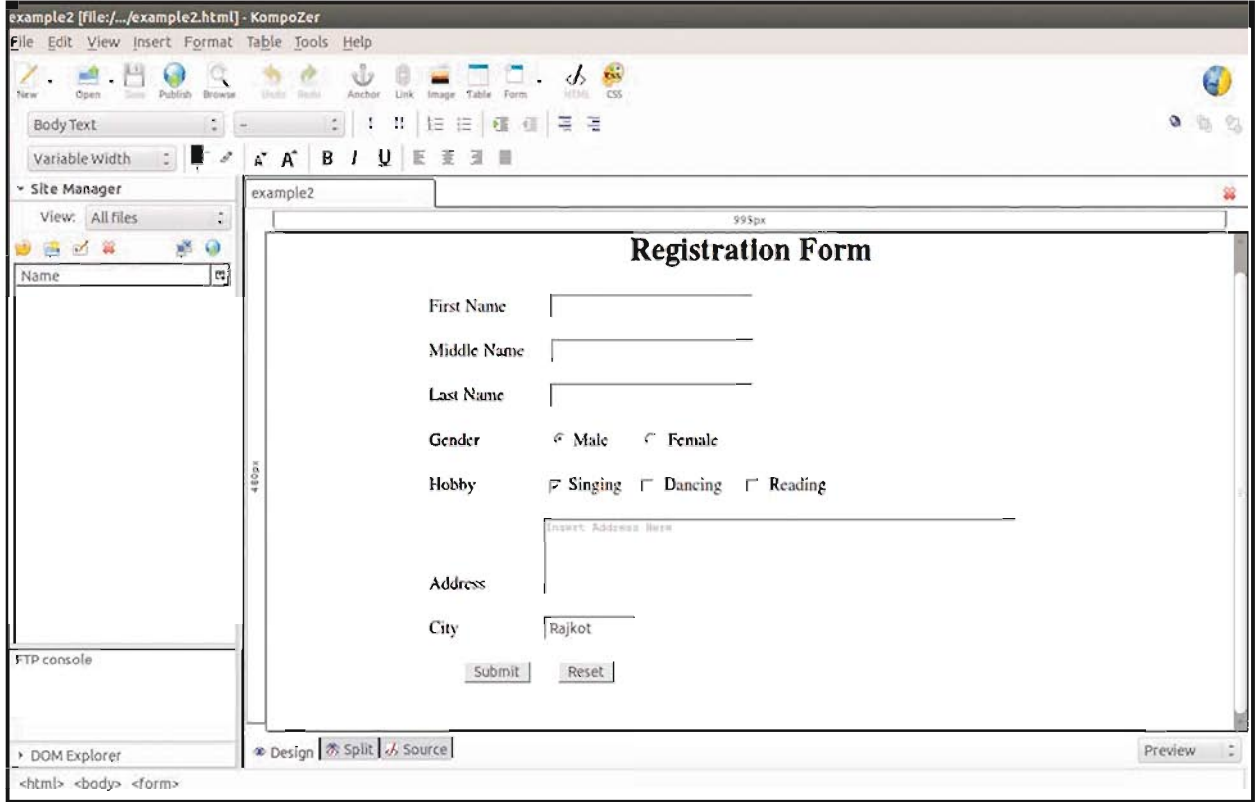
આકૃતિ 1.25 : વિવિધ શહેરો માટેનું Selection List Properties ડાયલોગબોક્સ

- ત્યાર બાદ, આપણે "Submit" બટન ઉમેરીશું. **Form → Form Field** વિકલ્પ પસંદ કરો. ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી Submit Button વિકલ્પ પસંદ કરો. Field Name અને Field Value ટેક્સ્ટબોક્સમાં Submit લખાણ ઉમેરો. OK બટન પર ક્લિક કરો.
- આ જ રીતે, આપણે "Reset" બટન ઉમેરીશું. ડ્રોપડાઉન મેનુમાંથી Reset Button વિકલ્પ પસંદ કરો. Field Name અને Field Value ટેક્સ્ટબોક્સમાં Reset લખાણ ઉમેરો. OK બટન પર ક્લિક કરો. આકૃતિ 1.26માં ફોર્મનો અંતિમ દેખાવ નોર્મલ વ્યૂ દ્વારા દર્શાવ્યો છે.

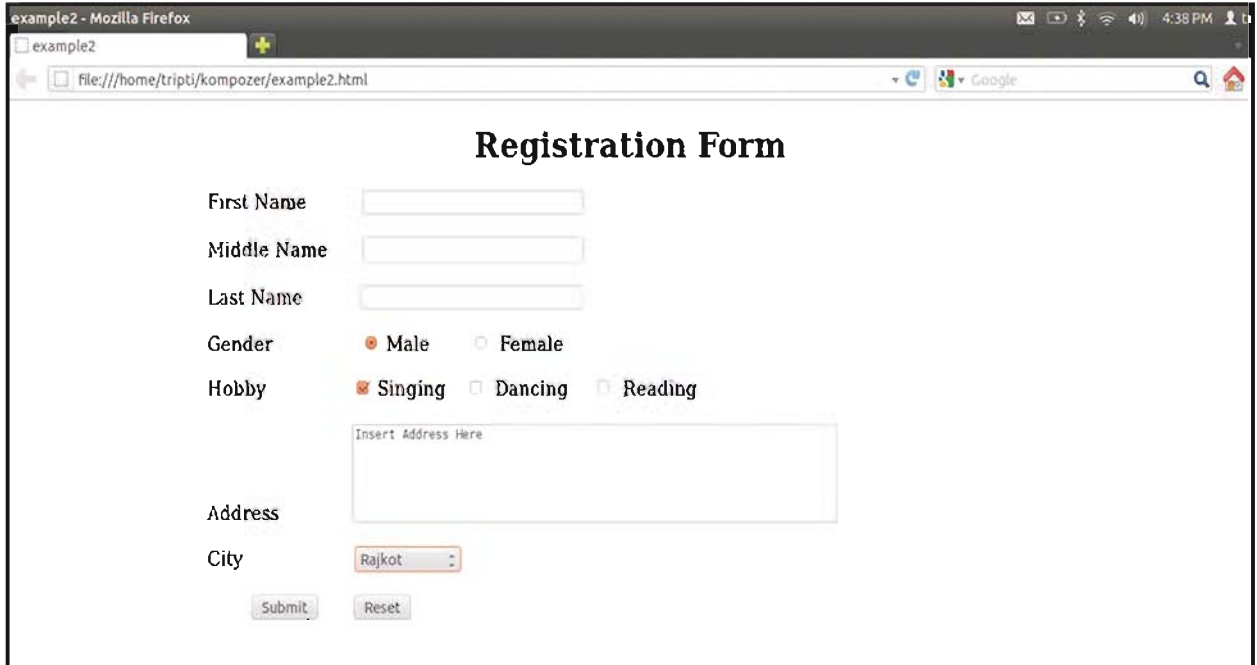
આકૃતિ 1.26 : નોર્મલ વ્યૂમાં ફોર્મનો દેખાવ

ફાઇલનો "example2" નામથી સંગ્રહ કરો. ફોર્મનો પ્રિવ્યૂ મોડ આકૃતિ 1.27માં દર્શાવ્યો છે.

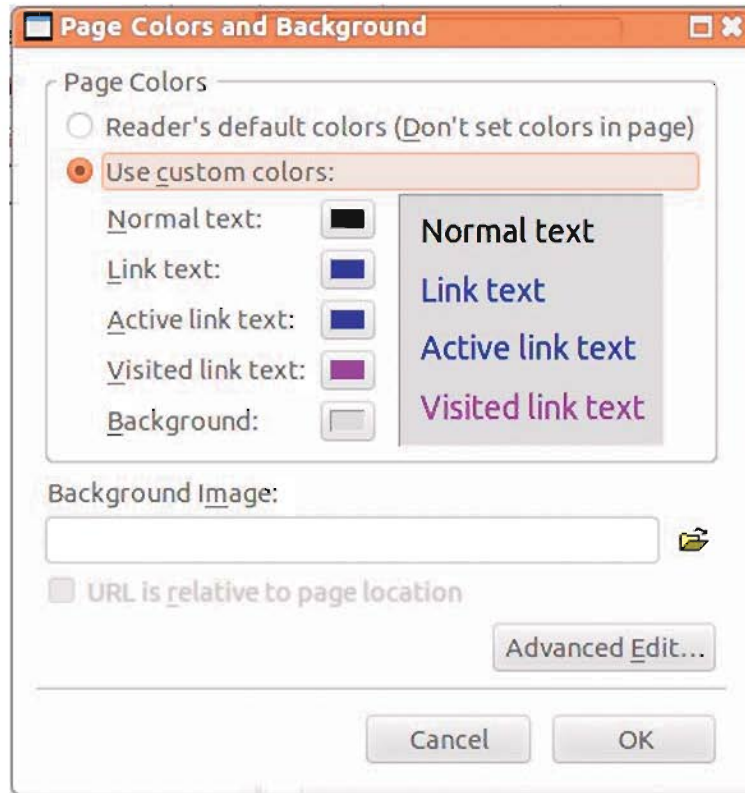
આકૃતિ 1.27 : પ્રિવ્યૂ મોડમાં ફોર્મની રજૂઆત

આકૃતિ 1.28 નોંધણી માટેના ફોર્મનો દેખાવ બ્રાઉઝરમાં દર્શાવે છે.

આકૃતિ 1.28 : બ્રાઉઝરમાં ફોર્મનો દેખાવ

ફોર્મના બેકગ્રાઉન્ડનો રંગ સફેદ છે, તેની નોંધ લો. જો ફોર્મને અન્ય રંગ બેકગ્રાઉન્ડમાં આપવો હોય, તો **Format → Page Colors and Background** વિકલ્પ પસંદ કરો. આમ કરવાથી આકૃતિ 1.29માં દર્શાવ્યા મુજબનું ડાયલોગબોક્સ ખૂલશે.

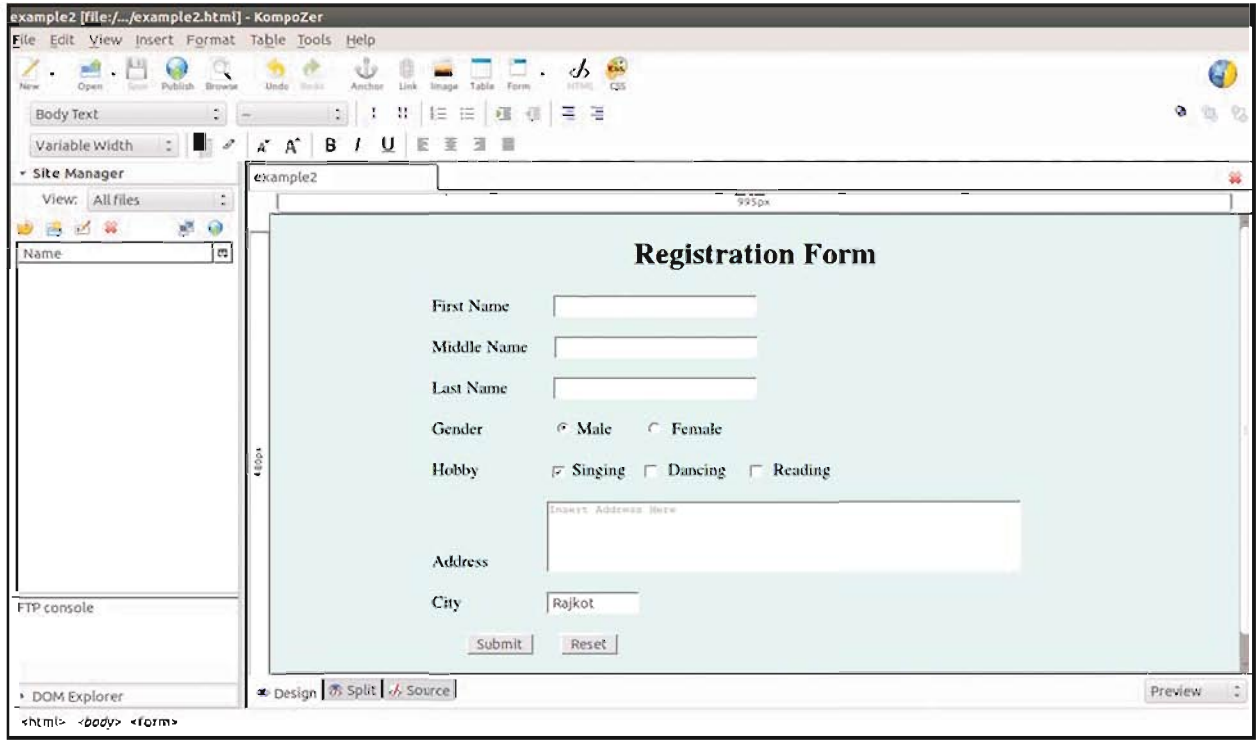
આકૃતિ 1.29 : Page Colors and Background ડાયલોગબોક્સ

"Use Custom Colors" વિકલ્પ પસંદ કરો. Background વિકલ્પ પર ક્લિક કરી આકૃતિ 1.30માં દર્શાવ્યા મુજબ Block Background Color ડાયલોગબોક્સમાંથી તમારી પસંદગીનો રંગ પસંદ કરો. OK બટન પર ક્લિક કરો, આથી ફરી આકૃતિ 1.29માં આપવામાં આવેલું ડાયલોગબોક્સ રજૂ કરવામાં આવશે. ફરી OK બટન પર ક્લિક કરો.

આકૃતિ 1.30 : બેકગ્રાઉન્ડ રંગની પસંદગી

રંગની પસંદગી કર્યા પછી ફોર્મનો દેખાવ આકૃતિ 1.31માં દર્શાવ્યા મુજબ દેખાશે.

આકૃતિ 1.31 : બેકગ્રાઉન્ડ રંગ ઉમેર્યા બાદ પ્રિવ્યૂ મોડમાં ફોર્મનો દેખાવ

બ્રાઉઝરનો ઉપયોગ કરી ફોર્મ જુઓ અને બેકગ્રાઉન્ડ રંગમાં થયેલું પરિવર્તન ધ્યાનમાં લો.

સારાંશ

વેબ પર વિગતો સ્વીકારવા માટે ફોર્મનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. HTMLમાં ફોર્મ એક સંગ્રાહક છે. ઉપયોગકર્તા પાસેથી જુદા-જુદા પ્રકારના નિવેશ એકત્રિત કરવા માટે ફોર્મનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ઉપયોગકર્તા પોતાની અંગત માહિતી, કોઈ ઉત્પાદન અંગેનો પ્રતિસાદ, મોજણી કે પરિવહનની વિગતો, કેડિટકાર્ડની વિગતો વગેરે ફોર્મમાં ઉમેરે છે. કમ્પોઝર વેબવિકાસ માટેનું એક નિઃશુલ્ક અને ઓપનસોર્સ IDE છે, જેના ઉપયોગથી વેબસાઈટની રચના કરી શકાય છે. તે WYSIWYG - "What You See Is What You Get" નામે ઓળખાતા એક સરળ ગ્રાફિકલ ઇન્ટરફેસ ધરાવતું વેબપેજ એડિટર પૂરું પાડે છે. કમ્પોઝરની મદદથી ફોર્મની રચના સરળતાથી અને ઝડપથી કરી શકાય છે.

સ્વાધ્યાય

1. ફોર્મ શું છે ? HTMLમાં ફોર્મની રચના કરવા માટેના ઘટકોની યાદી બનાવો.
2. HTML ફોર્મમાં નિવેશ માટેના ઘટકોનો ઉપયોગ જણાવો. ઇનપુટ ટેગની વિવિધ લાક્ષણિકતા વિશે લખો.
3. HTML ફોર્મમાં ટેક્સ્ટ-એરિયા ઘટકનો હેતુ જણાવો.
4. સિલેક્ટ અને ઓપ્શન વિકલ્પ વિશે જણાવો.
5. કમ્પોઝર વિન્ડોમાં દર્શાવાતા જુદા-જુદા ટૂલબારની યાદી બનાવો.
6. ફોર્મની બે લાક્ષણિકતાઓ કઈ છે ? સમજાવો.

7. આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) ઉપયોગકર્તા પાસેથી જુદા-જુદા પ્રકારના નિવેશ એકત્રિત કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા સંગ્રાહક એકમનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 - (a) Form
 - (b) Webpage
 - (c) Text
 - (d) Input
- (2) HTML ફોર્મની રચના કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 - (a) Textarea
 - (b) Form
 - (c) Select અને Option
 - (d) Input
- (3) ફોર્મ ઘટકનો અમલ કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા ટેગનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 - (a) <form>... </form>
 - (b) <form>... <form>
 - (c) </form>... </form>
 - (d) <firm>... </firm>
- (4) ફોર્મ સબમિટ કરતી વખતે ફોર્મની વિગતો કયા સ્થાને મોકલવાની છે, તેની સ્પષ્ટતા માટે નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 - (a) method
 - (b) action
 - (c) submit
 - (d) input
- (5) ફોર્મની વિગતો મોકલતી વખતે HTTP પદ્ધતિ સ્પષ્ટ કરવા માટે નીચેનામાંથી ફોર્મની કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 - (a) submit
 - (b) action
 - (c) method
 - (d) input
- (6) method લાક્ષણિકતા સાથે કઈ ક્રિયાઓનો ઉપયોગ કરી શકાય છે ?
 - (a) GET અને POST
 - (b) GET અને SET
 - (c) GET અને PUT
 - (d) SET અને POST
- (7) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ એક સમયે માત્ર મર્યાદિત માહિતી મોકલવાની અનુમતિ પૂરી પાડે છે ?
 - (a) GET
 - (b) POST
 - (c) SET
 - (d) PUT
- (8) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ HTTP વ્યવહાર દ્વારા વિગતોને બ્લોક સ્વરૂપે મોકલવાની સુવિધા પૂરી પાડે છે ?
 - (a) GET
 - (b) SET
 - (c) PUT
 - (d) POST
- (9) નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા દ્વારા ફોર્મમાં નિર્માણ કરવાના ફિલ્ડના પ્રકારનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરવામાં આવે છે ?
 - (a) Input
 - (b) Type
 - (c) Name
 - (d) Value

(10) નીચેનામાંથી કયો ઘટક એકથી વધુ લીટીના નિવેશ માટે અનુમતિ આપે છે ?

- (a) Textarea (b) Input
(c) Select અને Option (d) Form

(11) નીચેનામાંથી કયા ઘટકનો ઉપયોગ ફોર્મમાં ડ્રોપડાઉન યાદી અથવા મેનુની રચના કરવા માટે જરૂરી છે ?

- (a) Input (b) Textarea
(c) Select (d) Form

(12) નીચેનામાંથી કયું નિઃશુલ્ક, ઓપનસોર્સ વેબવિકાસ માટેનું IDE છે ?

- (a) HTML (b) KompoZer
(c) Scite (d) Base

(13) WYSIWYG એટલે શું ?

- (a) When You See Is When You Get (b) What You See Is When You Get
(c) What You See Is What You Get (d) When You See Is What You Get

પ્રાયોગિક સ્વાધ્યાય

1. વિદ્યાર્થીઓની અંગત વિગતો મેળવવા માટેના ફોર્મની રચના કરો.
2. તમારી શાળાના મુલાકાતીને પ્રતિસાદ (feedback) આપવા માટેના ફોર્મની રચના કરો.
3. તમે તમારાં માતા-પિતા સાથે રજાઓમાં ફરવા ગયા હતા; પ્રવાસ-આયોજકે તમારી પાસે પ્રવાસને લગતી સમીક્ષા (review) માંગી છે. આ માટેના ફોર્મની રચના કરો.

